

VAKOK VILÁGA

LXXX.
évfolyam
9. szám

2019.
szeptember

Tartalomjegyzék

Házunk tájáról

- 3 Beszámoló az elnökség 2019. augusztus 22-én tartott üléséről
- 4 Elnöki beszámoló a 2019. június 14. és augusztus 20. között végzett munkáról
- 8 A szakmai vezető beszámolója a 2019. június 18. és augusztus 22. között végzett munkáról
- 10 Nálunk jártak a minisztérium képviselői
- 12 Megvalósult szükséglet – Informatika oktatás látássérült középiskolások számára

Nyelvünk csodái, irodalmunk szépségei

- 15 A hangomat adom – Beszélgetés Puskás Kata Szidóniával
- 18 Versvilág – összeállította Árvay Mária

Finta Kata egypercesei

- 21 Földrengés
- 21 Tűz van!

Első a család

- 22 Akik a távolból helyettünk látnak – Bemutatkoznak a Távszem operátorok
- 23 Beszélgetés Benedek Zoltán ügyfélszolgálati munkatárssal
- 24 Beszélgetés Harangi Emese Távszem operátorral
- 27 Beszélgetés Molnár Anikó Távszem operátorral
- 28 Minden, amit a rokkantsági járadékról tudni kell
- 32 Amit a rezsiutalványokról jelenleg tudni lehet
- 34 Először szerveztek tábort erdélyi magyar látássérülteknek és családtagjaiknak
- 36 Beszélgetés Bartolf Zsuzsannával 1. rész
- 38 Gyerekként veszítette el látását és hallását, így lett világhírű író 1. rész

Tuti tippek, rövid hírek

- 41 Keressen gyorsan a hangoskönyvek között
- 42 Rádiójátékok az online hangoskönyvtárban
- 43 Segédeszközboltunk konyhai kínálatából
- 44 Játsszani mindig jó! – Kínálat a segédeszközbolt játékaiból
- 46 Mit kínál a segédeszközbolt a tanulóknak

Meghívók, közlemények, hirdetések

- 47 A Fehérbot nemzetközi napja az MVGYOSZ-ben (2019. október 14.)
- 48 Dr. Bánó Miklós Braille-írás és játék a pontokkal vetélkedő
- 49 Móricz Zsigmond irodalmi műveltségi vetélkedő
- 49 „Muzsikánál nincs jobb barát”
- 50 A Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány Erzsébet-program pályázatai

Házunk tájáról

Beszámoló az elnökség 2019. augusztus 22-én tartott üléséről

Az augusztusi elnökségi ülésen a szakmai és gazdasági vezető, illetve az elnök beszámolójának elfogadása után a székház felújításáról, a Braille-kisrövidítésű nyomtatás használatának elhagyásáról, az Óbudai Egyetem által fejlesztett Ariadne vakvezető rendszer támogatásáról, alapszabály módosításról, tageszervezetek ellenőrzése szempontjairól, illetve a Távszem projekt aktuális helyzetéről esett szó.

Elsőként Böröczffy István, a székház felújítás beruházási projekt vezetője számolt be a felújítási tervek állapotáról. Az elmúlt időszakban művészettörténészek végeztek szondázó festő restauratori kutatásokat az épület falain, ablakkeretein. Mivel rengeteg műemlék szempontból értékes díszítőelemet, festményt találtak, a felújításnál ezek feltárását és megőrzését, illetve bemutatását is figyelembe kell venni. Így a megvalósíthatósági tanulmánynak rengeteg aspektust kell vizsgálnia, kezdve az akadálymentesítéstől a praktikumon, használhatóságon át a műemlékvédelemig.

Szeptember közepére megszületik a szakemberek konzultációjának végeredménye, amelyből egy pontos funkció-terület-helyiség kiosztás készül. Ez alapján októberre meglesz a vázlattevé, amely már megközelítőleg tartalmazza az épület leendő kinézetét, funkcióit, elrendezését, műszaki tartalmát. December 15. a tervezők határideje, ekkorra már a végleges tevé készül el, melyet be is nyújtanak engedélyezésre. Ha az engedélyt megadják, 2020 nyarán elindulhatnak a munkálatok, melyek előreláthatólag 2 évet fognak igénybe venni, erre az időtartamra teljesen ki kell üríteni a székházat, és új helyszínt keresni a szövetség működésére.

Döntött az elnökség a Braille-kisrövidírású nyomtatás használatának elhagyásáról az MVGYOSZ nyomdájában. Ez a fiataloknak könnyebbséget jelentene, az idősebb látássérült embereknek viszont nehézséget, így végül e bonyolult szempontrendszer alapján az elnökség megszavazta a teljesírás használatát a továbbiakban.

Beszámolót dr. Nagyné Berke Mónikától, a Távszem szakmai vezetőjétől hallottunk a projekt helyzetéről: minden a terv szerint működik, július 16-án indult el élesben a szolgáltatás, onnantól július végéig több mint 1300 hívást regisztráltak, jelenleg összesen 600 felhasználó töltötte le az alkalmazást. Az első igazán mérhető időszak majd az augusztus lesz, hiszen ez az első teljes hónap, ennek eredményeit kíváncsian várjuk.

Utolsó napirendi pontként az Óbudai Egyetem által fejlesztett Ariadné nevű vakvezető rendszer továbbfejlesztésének MVGYOSZ általi támogatását tárgyalta meg az elnökség, és arra jutott, hogy mindenképp szeretnének anyagilag is hozzájárulni a projekthez, mely nagyban megkönnyítené sok látássérült ember épületen belüli, de akár a továbbiakban épületen kívüli közlekedését is. A rendszer lényege a padlóba épített jeladó és a fehérbotba épített vevő folyamatos kommunikációja, mely által a fehérbottal pásztázó ember végig egy vonalon tud maradni, és ha letér az útról, újra könnyedén megtalálja azt.

Hasonló rendszeren dolgoznak Olaszországban is, de a magyar találmány több funkcióval rendelkezne, így ígéretes fejlesztés, melyet a szövetség mindenképp szeretne támogatni.

Ádám Judit

Elnöki beszámoló a 2019. június 14. és augusztus 20. között végzett munkáról

A Nokia az alábbiakkal kereste meg a szövetséget: egy innovációs program keretében felmerült több ötlet is a látássérültek életminőségének javításával kapcsolatban. Ezek IoT/technológia ötletek. (Például: telefonos alkalmazás, technológiai újítás, okoskijelző stb.).

Ahhoz, hogy ki tudjuk választani a megfelelő irányt vagy ötletet, amivel valós segítséget tudnánk nyújtani, szeretnénk megismerni a mindennapi élet során felmerülő igényeket, problémákat. Nagy segítségünkre lenne, ha tudnánk arról beszélgetni, hogy jelenleg milyen alkalmazások, technológiai megoldások (pl.: TextToVoice, tárgyfelismerő kamera) használata terjedt el a

hétköznapiakban. Például ilyesmi témákra gondoltunk: közlekedés, bevásárlás, szórakozás, olvasás, okostelefon-használat, tanulás.

Az egyeztető megbeszélésen abban állapodtunk meg, hogy a Nokia bekapcsolódik az Óbudai Egyetem Kandó Kálmán Villamosmérnöki Kar Automatika Intézete által kifejlesztett vakvezető rendszer (Ariadné) továbbfejlesztésének támogatásába.

Levélben fordultunk az Országos Erdészeti Egyesülethez, amelyben kértük a Book alkalmazás akadálymentesítését. A látássérült diákok részéről igény merült fel növényhatározó akadálymentes applikáció iránt. Az Országos Erdészeti Egyesület birtokában lévő Fa Book nevű applikáció legtöbb funkciója használható látássérültek számára is, tehát részben akadálymentes, azonban a felhasználást megnehezíti, hogy egyes gombok/ikonok nincsenek elnevezve olyan módon, hogy azok a látássérült felhasználók számára is értelmezhetőek legyenek.

Egy panaszos azzal kereste meg a szövetséget, hogy járjunk közbe Csömör nagyközség Hősök terének akadálymentesítése érdekében. Levélben tájékoztattuk a polgármester urat a vonatkozó jogszabályokban előírt követelményekről, egyben kértük a beruházás során valósítsák meg az akadálymentesítést is.

Az ország licenc meghosszabbításának lassúsága miatt megkerestem a miniszterelnöki megbízott urat. Tájékoztattam a kialakult helyzetről, kérve közreműködését a probléma gyors és hatékony megoldásában. Oka, hogy a közbeszerzési folyamat belső határidői miatt a normál ügymenet lebonyolítási ideje 2-3 hónap, a lejáratú idő pedig vészesen közeledett.

Megbízta Gulyásné dr. Bölkény Ágotát, hogy képviselje az OFT rendkívüli ülésén a szövetséget. Napirenden a közneveléssel összefüggő egyes törvények módosításáról és a nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról szóló 2013. évi CCXXXII. törvény hatályon kívül helyezéséről szóló (T/6457. sz.) törvényjavaslat ismertetése szerepelt.

Levelet írtunk a MÁV-START Zrt. elnök-vezérigazgatójának, amelyben a cég együttműködését kértük a budapesti pályaudvarok akadálymentesítésével kapcsolatban.

Levelet írtunk Budapest Főváros Önkormányzat Polgármesteri Hivatala főjegyző asszonyának és az Innovációs és Technológiai Minisztérium Piacfelügyeleti és Utasjogi Főosztályának, amelyben kértük, hogy a kormányrendelet alapján kedvezményre jogosult látássérült, illetve súlyosan fogyatékos utasok más jogosultakkal azonos módon – külön jegyvásárlás nélkül – vehessék igénybe helyi közlekedésük során a MÁV-START Zrt. jára-

taik. Mindkét válaszlevélben arról kaptunk tájékoztatást, hogy a jelenleg hatályos jogszabályok ezt nem teszik lehetővé.

Részt vettem az LSER2018 program keretében megtartott szakmai napon, ahol előadás hangzott el a MONTÁZS projektről, a fogyatékosügyi tanácsadók szerepéről és feladatairól, az AAK eszközkölcsonzéséről. Megismerhettük az elemi rehabilitációs szakemberképzés részleteit is.

Együttműködési megállapodást kötöttünk a Gül Baba Türbéje Örökségvédő Alapítvánnyal. Az alapítvány törekszik arra, hogy az állandó kiállítás tartalmát és a tárlatvezetéseket a látássérültek számára is elérhetővé és élvezhetővé tegye. Emellett a szakmai programok szervezése során is figyelembe veszi a fogyatékosokkal élő látogatók szükségleteit.

Egyeztető megbeszélést tartottunk a Városliget Zrt. munkatársaival a Vakok Kertje üzemeltetésének átvételéről. A részletek kidolgozását a Liget Zrt. vállalta. A megállapodás a beszámoló elkészültéig nem történt meg.

Eredményes volt a dr. Tapolczai Gergely országgyűlési képviselővel folytatott egyeztetés. A képviselő úr tájékoztatott arról, hogy az MVGYOSZ 2020. évi költségvetési támogatása 236,5 millió Ft lesz, a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásának támogatása pedig 2020. évben 43.440,5 milliárd Ft lesz.

Július 16-án került sor a Távszem szolgáltatás tesztidőszakának sajtónyilvános megnyitójára. Az eseményen részt vett dr. Tapolczai Gergely országgyűlési képviselő, Fülöp Attila, az EMMI szociális ügyekért felelős államtitkára, Nagy Bercel, a Köztársasági Elnöki Hivatal társadalmi kapcsolatokért felelős igazgatója, az EMMI Fogyatékosügyi Főosztályának munkatársa, az irányító hatóság munkatársai, a társszervezetek, a tageszervezetek képviselői.

A vakvezető kutyák képzésének támogatására adományozási szerződést írtam alá a Cognex Hungary Kft. képviselőjével.

Munkatársaimmal részt vettünk a Hírközlési Érdekegyeztető Tanács (HÉT) által szervezett megbeszélésen, amelynek témája az általuk önként vállalt akadálymentesítési ajánlás volt. Az ajánlás tervezetét írásban is véleményeztük.

Ismét részt vettünk az EMMI-ben megtartott elemi rehabilitációs szakmai egyeztetésen. A megbeszélést követően véleményeztük az elemi rehabilitációról szóló törvénytervezetet.

Az Államalapító Szent István Király Ünnepe alkalmából meghívást kaptam Magyarország Köztársasági Elnökétől a Sándor-Palota Tükörtermébe, amely alkalommal részt vettem a Magyar Szent István Rend ünnepélyes

átadásán. A legmagasabb állami elismerésben Roska Botond molekuláris és sejtbiológus, a Friedrich Miescher Orvosi Kutatóintézet neurobiológiai kutatócsoportjának vezetője, a Bázeli Egyetem orvostudományi karának profeszszora részesült, az általa kidolgozott látás-visszaállító terápiaért, a látás folyamatának a megértése érdekében kifejtett kutatómunkájáért.

Nemzetközi események

Az Angliai Vakok Szövetsége kérte, hogy csatlakozzunk a Biztonságos városi környezet érdekében indított petíciójukhoz és támogassuk azt. Az ENSZ fogyatékosügyi stratégiájával foglalkozó konferenciáján tettek ígéretet arra, hogy 2019. július 8-áig aláírásokat és támogatókat gyűjtenek, amelyet továbbítani fognak az ENSZ-nek.

A támogatás szövege: Az Angliai Vakok Szövetsége olyan világot akar, amelyben a vak, siketvak, látássérült, fiatal és időskorú, fogyatékosággal élőknek ne kelljen a közös használatú tereket megosztaniuk az úttesten közlekedő járművekkel.

Természetesen mi is csatlakoztunk a világ minden részéről érkezett 219 támogatóhoz.

Felvette a kapcsolatot az MVGYOSZ-szal és az AKKU Egyesülettel Joel Snyder, az Audio Description Associates (ADP) alapítója és vezetője, aki szívesen tartana egy előadást az MVGYOSZ tagjai számára a narrációról. Tudni kell róla, hogy ő az audionarráció legrégebbi amerikai képviselője. Az érdekképviseleti szervezetek mellett a rendezvényre meghívjuk a Magyarországon audionarrációval foglalkozó szakembereket is.

A rendezvény tervezett programja:

1. Bárki számára nyitott előadás Snyder úr úttörő munkájáról és az audionarráció múltjáról, valamint jelenéről.

2. Kerekasztal beszélgetés és workshop a magyarországi narrátor szakma tagjai számára.

A rendezvény tervezett időpontja szeptember 13.

Az elmúlt évben arról nyilatkoztunk, hogy támogatjuk a Vasutak Nemzetközi Szövetsége (International Union of Railways, röviden: UIC) által koordinált, az Európai Unió kutatási és innovációs keretprogramja, a Horizon 2020 keretében lebonyolítandó PROACTIVE Projektet, azt fontosnak tartjuk. Ennek következményeként a projektbe a szervezők meghívták az MVGYOSZ-t is. A projekt témája a vegyi, biológiai, sugárzási és nukleáris katasztrófhelyzetek esetén a mentésért és katasztrófhelyzet kezelésért felelős intézmények és szervezetek intézkedésinek vizsgálata a fogyatékos-

sággal élők szemszögéből. A PROACTIVE Projekt célja az, hogy javuljon az ilyen katasztrófahelyzetekre való felkészültség, hogy az illetékesek minél inkább képesek legyenek a társadalom nagyobb, egymástól nagymértékben eltérő csoportjait hatékonyan kezelni.

Azzal a kérdéssel/kéréssel kereste meg az MVGYOSZ-t az Ausztriai Vakok és Gyengénlátók Segélyegyesülete, hogy szeretnének velünk együttműködni, és ennek lehetőségeiről Budapesten tárgyalni. A segélyszervezet egy 1935-ben alapított független, nonprofit szervezet, több mint 4500 taggal. Ausztria legnagyobb önsegélyző szervezete, céljuk tagjaik életminőségének és életkörülményeik javítása. A találkozó időpontjának meghatározása folyamatban van.

Az Írországi Vakok Szövetsége azzal kereste meg a szövetséget, hogy tárgyaljuk meg egy magyarországi jótékonyági kiskereskedelmi vállalkozás közös kialakításának lehetőségeit. Az ajánlatot tanulmányozzuk. Vélhetően az októberi EBU közgyűlésen kezdjük meg a megbeszéléseket.

dr. Nagy Sándor elnök

A szakmai vezető beszámolója a 2019. június 18. és augusztus 22. között végzett munkáról

Bevezetés

Annak ellenére, hogy az év ezen időszaka – főként a nyári szabadságolások miatt – a legtöbb helyen nem eredményez jelentős változásokat, az MVGYOSZ-nél néhány területen jelentős előrelépés történt. Bár személy szerint, mint szakmai vezető nem vagyok érintett a Távszem projektben, a zártkörű alkalmazás tesztelési folyamatban én is részt vehettem.

MVGYOSZ Szolgáltatóközpont

Az ügyfélfogadó tér kiszolgáló pultja feletti mennyezeti kubahatárára nagyméretű és nagy kontrasztú betűkkel felirat került:

Louis Braille Könyvtár

Bodor Tibor Hangoskönyvtár

Segédeszközbolt

A feliratokat – az én terveim és útmutatásom, valamint az arculati kézikönyv alapján – Cserpán Zoltán készítette és Drippy Béla színezte és szerelte fel.

Végre teljes egészében átkerültek a földszinti helyükre a Braille-könyvek. Azon művek esetében, ahol három kölcsönözhető példány is rendelkezésre

állt, egy példány selejtezésre kerül. Ennek oka az, hogy nincs valódi igény adott könyv egy időben három kölcsönző számára történő kiadására, illetve egy-egy Braille-könyv elég nagy helyet foglal el, és feleslegesen nem tárolunk szükségtelen példányokat. A leselejtezett, de ép példányokat nem dobjuk ki, hanem felajánljuk a Szerbiai Vakok Szövetsége Braille-könyvtárának.

A hangoskönyv kölcsönzés esetében továbbra is nő az Appstore-ból és a Google Play áruházból letöltött alkalmazások száma. Ezekből az adatokból ugyan nem tudjuk megállapítani, hogy hány sikeres regisztráció követte a letöltést, illetve hány hangoskönyvet kölcsönöztek ki online, de év végére (remélem) ez is lekérdezhető lesz.

A segédeszköz ellátás a meghirdetett nyitvatartási időben zökkenőmentesen zajlik.

A teljeskörű magyar beszéd támogatással rendelkező, klasszikus fizikai billentyűzettel ellátott mobiltelefon honosítása folyamatban van. Terv szerint szeptember hónapban (a vége felé) kerülhet eladásra az első 20 db.

Vakvezetőkutya-kiképző Központ

Az MVGYOSZ Vakvezetőkutya-kiképző Központjában több átadó tanfolyam is zajlott, illetve zajlik.

Az idei harmadik sikeres közlekedésbiztonsági vizsga is megtörtént.

Egy külföldi adományozó támogatásával 1400000 Ft értékben vásároltunk tárgyi eszközöket, amelyek a nemrégiben teljesen felújított és átalakított, az átadó tanfolyamokon és az utógondozásban résztvevőknek rendelkezésére álló mikro „szimulációs otthonok” berendezési tárgyai. Új ágyak, ágyneműk, asztalok, székek és egyéb kis bútorok, konyhai kisgépek, lakberendezési tárgyak biztosítják a szolgáltatást igénybe vevő látássérültek otthonos érzést nyújtó körülményeit.

Befejeződött a főépület irodájának korszerűsítése.

Új, a hely kihasználása és a funkcionalitás szempontjából a mai követelményeknek megfelelő bútorzat került a helyiségbe, tekintettel a dolgozói létszámra és az épület fizikai adottságaira.

Öt egészséges, fekete labrador retriever született a tenyésztési programunk keretében.

Nyilvánossági kommunikáció

A beszámolási időszak időtartamának jelentős részét töltöttem a vakvezetőkutya.hu honlap kialakításának tervezésével, és az azon megjelenítendő tartalmak megírásával. A honlapot hamarosan publikussá tesszük.

Fejlesztettük – felhasználói vélemények és észrevételek alapján – az mvgyosz.hu honlap Braille- és hangoskönyvtár szolgáltatás oldalait.

Készülőben van egy honlap A jövő kilátásai (a középiskolában és felsőoktatási intézményekben tanuló látássérülteket érintő) projekthez is. A projektet Puskás Anett menedzseli.

Az MVGYOSZ Facebook oldalán megjelenő (legtöbb) bejegyzést készítő kommunikációs munkatárs számára alkalmanként Teemu ötleteket javaslok, illetve a bejegyzések elkészítését briefeléssel segítem.

Angyal Gábor szakmai vezető

Nálunk jártak a minisztérium képviselői

2019. augusztus 8-án az MVGYOSZ székházában újabb egyeztetés zajlott a közszférabeli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítésével kapcsolatban. Az Innovációs és Technológiai Minisztérium részéről Kara Ákos infokommunikációs és fogyasztóvédelemért felelős államtitkár, illetve Bónis Anikó szabályozási referens, a Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség részéről Ónodi-Kiss Zoltán volt jelen a megbeszélésen. A látássérülteket pedig dr. Nagy Sándor, az MVGYOSZ elnöke, Gulyásné dr. Bölkény Ágota jogtanácsos, valamint Szuhaj Mihály, az Informatika a Látássérültekért Alapítvány elnöke képviselte.

Mint ismeretes, a tavalyi évben elfogadásra került a közszférabeli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről szóló 2018. évi LXXV. törvény. Mostanra pedig már hatályba lépett az e törvényben foglalt kötelezettségek teljesítése ellenőrzésének részletes szabályairól szóló 162/2019. (VII. 5.) kormányrendelet is. Csak emlékeztetésül: a törvény alapján a közszférabeli szervezetek 2018. szeptember 23. után közzétett honlapjainak már 2019. szeptember 23-tól meg kell felelniük az akadálymentesítési követelményeknek. Ugyanez a kötelezettség a korábban közzétett honlapokra 2020. szeptember 23-tól, míg a mobilalkalmazásokra 2021. június 23-tól vonatkozik.

A mai megbeszélést a minisztérium kezdeményezte az akadálymentesítési feladatokkal összefüggő teendők megvitatása érdekében. Kara Ákos hangsúlyozta, hogy a minisztérium az akadálymentesítéssel kapcsolatban folyamatosan együtt kíván működni az érdekképviselői szervezetekkel. Számítanak szakértelmükre például abban a kérdésben is, melyek azok a legfontosabb honlapok, amelyeknél – jelentőségüknél, nagyszámú látoga-

tottságuknál fogva – mielőbb el kell végezni az akadálymentesítést. Felvetette, hogy a kiválasztott honlapok közül közösen ki kell jelölni néhányat, amelyek akadálymentesítése mintául szolgálhatna az érintett közszférabeli szervezeteknek a többi oldal akadálymentesítésének elvégzéséhez. Szuhaj Mihály ígért tett arra, hogy az alapítvány is együttműködik majd a kiemelten fontos honlapok kiválasztása során. Ugyanakkor aggodalmát fejezte ki az akadálymentesítés fogalmának értelmezését, illetve egységes alkalmazását illetően, mivel a jelenlegi szabályozás alapján nem egyértelmű, mikor tekinthető akadálymentesnek egy honlap, illetve alkalmazás (erre egyébként korábban a szövetség is felhívta a minisztérium figyelmét az Informatika a Látássérültekért Alapítvánnyal közös részletes észrevételében). Ez az anomália természetesen a honlapok, alkalmazások ellenőrzése során is jelentkezik majd, hiszen az egyszerűsített, illetve részletes ellenőrzés fogalmának meghatározása is problematikus. Ráadásul a fejlesztők gyakran nem kérik ki a szakemberek véleményét az akadálymentesítési kérdésekben.

Kara Ákos ezzel kapcsolatban határozottan úgy foglalt állást, hogy akadálymentesnek kizárólag az a honlap, illetve mobilalkalmazás minősülhet, amely a közzétett harmonizált szabványban (EN 301 549 v2.1.2 nemzeti akadálymentességi szabvány) megfogalmazott minden kívánalomnak megfelel. Mint mondta, ezt az elvet kell érvényesíteni mind az akadálymentesítés végrehajtása, mind az ellenőrzése során.

Kérdésre Bónis Anikó tájékoztatott arról, hogy jelenleg aláírásra vár a közszférabeli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítése során alkalmazandó akadálymentesítési nyilatkozat tartalmi elemeiről rendelkező innovációs és technológiai miniszter rendelete. Ennek megjelenése egyébként már nagyon időszerű volna, hiszen azt – mint látható – a 2018. szeptember 23. után közzétett honlapokra vonatkozóan heteken belül alkalmazni kellene.

Örömmel fogadtuk a minisztérium tájékoztatását arról, hogy jelenleg zajlik a magyar nyelvre fordítása az akadálymentesítésre vonatkozó, fent említett, harmonizált szabványnak. A korábbi egyeztetéseken többször felvetődött a magyar nyelvű szabvány elérhetőségének igénye, hiszen ez az, amit a közszféra szervezeteinek figyelembe kell venni, illetve alkalmazni szükséges.

Ónodi-Kiss Zoltán kiemelte, hogy az akadálymentesítés megvalósulását ellenőrző Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség (KIFÜ) mind a közszféra szervezeteivel, mind pedig az érdekképviselői szervezetekkel, akadálymentesítési szakemberekkel szorosán és folyamatosan együtt kíván

működni, hiszen a cél a honlapok, mobilalkalmazások minél jobb hozzáférhetőségének biztosítása.

Dr. Nagy Sándor ezúttal is hangsúlyozta, hogy komoly változás az akadálymentesítés területén csak akkor képzelhető el, ha jogszabály kötelezi a szervezeteket arra, hogy új honlapot, mobilalkalmazást csak a harmonizált szabványban foglalt előírások figyelembevételével, illetve az egyetemes tervezés alapján készíthetnek. Ami így költséghatékonyabb is annál, mintha utólag kellene az akadálymentesítési munkálatokat elvégezni. Ez a kötelezettség akár a közbeszerzési törvényben, akár a Fot-ban is rögzítésre kerülhetne.

Gulyásné dr. Bölkény Ágota

Megvalósult szükséglet – Informatika oktatás látássérült középiskolások számára

Az MVGYOSZ informatika oktatást szervezett középiskolás látássérült fiatalok számára. A képzés 2019. augusztus 12-14. között valósult meg a szövetség székházában. A tanulók a Budapest melletti településekről érkeztek, hogy olyan ismeretekre tegyenek szert, melyek elengedhetetlenek jelenlegi és jövőbeli tanulmányaik során. Az oktatást az Informatika a Látássérültekért Alapítvány munkatársai végezték. A tréning a szövetség A jövő kilátásai című projektje keretében valósult meg.

A tréning előkészületei során gondoltunk a diákok speciális igényeire, így ebédjüket ők maguk választhatták ki egy 3 levest és 9 főételt tartalmazó listáról. Felmértük, hogy van-e a társaságban tartós beteg, illetve informatikai kérdőív is megelőzte a tréninget. A kérdőív mellett hasznos anyagokat is kaptak a gépírás és a billentyűkombinációk használatának területéről. A vidéken élő látássérült fiataloknak a közelben szállást is biztosítottunk, ahol mi magunk felügyeltük biztonságukat. Aki igényelte, munkatársaink kísérték a megállóból vagy az állomásról.

Az első napon Herczeg Lajos és Molnár Ákos vezette be a fiatalokat az informatika alapjaiba, kezdve a fontosabb billentyűk megemlékezésével, funkcióiknak és alkalmazásaik területeinek bemutatásával. A tanulók megismerkedtek a kiegészítő lehetőségek tárházával, a Magyarországon elérhető képernyőolvasó és beszédszintetizátor szoftverekkel mobiltelefonos és PC-s területen. Megtanulták, hogyan tudják testreszabni a JAWS for Windows képernyőolvasó programot úgy, hogy az számukra a legideálisabb legyen. Ezután

az operációs rendszer és az alkalmazások legfontosabb elemei és azok kezelésének módjai következtek. A délután folyamán megvizsgálták a képernyőolvasó program beállítási lehetőségeit a html és pdf formátumú elektronikus tananyagok esetében.

Ezen a napon rettentő hőség volt, de a tanulók nem adták fel. Hatalmas

akaraterjüknek köszönhetően végig aktívak voltak. Kérdésekkel bombázták az ugyancsak kitartó tanárokat. Természetesen az ország licenc is szóba került, és a html formátumú tananyagok kapcsán a wifi megosztás, a hotspot is terítékre került. Az egyik nagyon hasznos billentyűparancs, melyet nem ismertek, az a `ctrl+shift+n` volt, ami egy új mappa létrehozását jelenti.

Az első napot egy könnyed beszélgetős délutánnal zártuk. Beszélgettünk arról, ki honnan jött és mit szeret csinálni szabadidejében. Az egyik legdominánsabb téma a zene volt. Két tanuló, Melitta és Virág meg is ragadta az alkalmat, hogy eljátsszon egy-egy darabot zongorán az MVGYOSZ Sipeki termében. A zenét pedig tánc követte, ugyanis az egyik diák, Alex társastáncra jár. A kulturális szórakozás mellett azért egy applikációról szóló beszélgetés is zajlott. Megbeszéltük, ki-milyen alkalmazásokat használ, és ötleteket adtunk egymásnak. A tanulásban és egyéb élethelyzetekben segítő alkalmazások listáját A jövő kilátásai oldalon is megtalálhatják majd az érdeklődők. A weboldal októberben válik nyilvánossá.

Az MVGYOSZ szervezésében megvalósult informatika oktatás középiskolás látássérült fiatalok számára második napján dr. Nagy Sándor nevében Gulyásné dr. Bölkény Ágota, az MVGYOSZ jogtanácsosa köszöntötte a tréning résztvevőit. Néhány szóban elmondta, hogy az MVGYOSZ vezetősége számára fontos, hogy a látássérült diákok egyenlő esélyekkel induljanak pályájuk során. Felhívta a figyelmet a szövetség több szolgáltatására, melyet igénybe vehetnek a tanulók, így például a hangoskönyvtárra és a segédeszközboltra is. Ezután ismét kezdetét vette a komoly munka: a Microsoft Office Word menüszalagjának kezelésével és a vezérlőelemek használatával

ismerkedtek a résztvevők a délelőtti folyamán. Az ebédszünetben meglátogatta a csapatot Gál Enikő, az adaptációs csoport munkatársa és Bors, a vakvezető kutya. Enikővel a vakvezető kutyákról beszélgettek a fiatalok, és mivel Bors nem volt hám, Enikő engedélyével meg is simogathatták a kutyust. A szünet után a szöveg-

szerkesztő részletes tanulmányozása mellett már csak rövidebb időt tudtak a Microsoft Office Excel táblázatkezelővel foglalkozni a tanulók. De ebbe az időkeretbe is belefért a navigációtól kezdve a formázásokon át a függvények alapszintű ismeretéig minden. Majd a tréning után meg is fogadtuk Ágota tanácsát, és meglátogattuk a Szolgáltató Centrumot. Beszélgettünk az ott dolgozó munkatársakkal.

A napot fakultatív programként a Vakok Kertjében zártuk, ahol pingpongoztunk és hintáztunk egészen zárásig.

A tréning utolsó napját az optikai karakterfelismerés tanulmányozásával töltöttük. A kamera megismerése és használata mindenkinek érdekes élmény volt. Az optikai karakterfelismerő programok mellett megbeszéltük, hogy a 2019-es JAWS for Windows-nak is van karakterfelismerő része, melynek használata kép alapú pdf dokumentumnál insert+szóköz, ezután le kell ütni az o betűt, majd a d-t. Ha nem pdf-ről van szó, hanem valamilyen képfájlról (pl. jpg, bmp, png), akkor a billentyűkombináció annyiban változik, hogy a végén d helyett f betűt kell nyomni.

A matematikai leíró nyelveket gyakorlat útján szerette volna bemutatni Velegi István, az INFOALAP munkatársa. A tanulók operációs rendszereinek, illetve a képernyőolvasó különbözőségei miatt ez nem ment zökkenőmentesen. Így az INFOALAP felajánlott a tréningen résztvevők számára egy ingyenes pótló alkalmat a leíró nyelvekkel kapcsolatban. Az alkalmon lesz lehetőség a LaTeX és MathML matematikai leírónyelvek kipróbálására. Az utolsó „tananyag” az okostelefonos alkalmazások voltak, mely során kaptunk még néhány tippet hasznos applikációk tekintetében.

A képzés végén megbeszéltük, ki hogy érezte magát és egy emléklappal búcsúztunk minden résztvevőtől. Egyetlen kérésük volt a résztvevőknek: legyen még hasonló alkalom.

Az elhangzottakról hanganyag készült, melyet minden tanulónak eljuttatunk az otthoni gyakorláshoz. Akit érdekel az anyag, írott változatban megtalálhatja az Informatika a Látássérültekért Alapítvány honlapján (<http://info-alap.hu/>).

A tréning ötlete A jövő kilátásai projekt találkozóorozatán, az Együtt a jövőnkért májusi alkalmán merült fel. A megvalósulás azt mutatja, hogy sikeresek ezek a találkozók. Érdeemes eljönni és elmondani véleményünket, megosztani gondolatainkat, mivel ilyen nagyszerű dolgok születnek belőle. Ezúton köszönöm dr. Nagy Sándornak, hogy támogatta ezt az ötletet, s így megvalósulhatott a képzés.

Az Együtt a jövőnkért következő alkalma szeptemberben lesz, ahol ismét A jövő kilátásai októberben nyilvánosságot látó weboldala lesz a középpontban.

Puskás Anett ifjúsági referens

Nyelvünk csodái, irodalmunk szépségei

A hangomat adom – beszélgetés Puskás Kata Szidóniával

Beszélgetéssorozatunk olyan önkéntes felolvasókkal készül, akik a Bodor Tibor Kulturális Egyesületben dolgoznak, s örvendeztetnek meg bennünket újabb és újabb hangoskönyvekkel. Fogadják az interjúkat olyan szeretettel, amilyen örömmel felolvasóink nyilatkoznak.

Beszámoló a 2018 jubileumi könyvátadás óta történt eseményekről, érdekességekről

- „A könyvek a legcsendesebb és legkitartóbb barátok; a legelérhetőbb és legbölcsebb tanácsadók, és a legtürelemesebb tanítómesterek.” (Charles William Eliot)

Milyen hangulatot, érzéseket, gondolatokat juttat eszébe önnek a fenti idézet?

- Természetesen a nagypapám, Bodor Tibor jut erről is eszembe, akinek rengeteget jelentettek a könyvek és szerencsére engem is megfertőzött ezzel a szerelmével.

- 2018 szeptemberében, több mint 150 hangoskönyv került átadásra. Azóta milyen változások történtek a könyvállományban?

- Már biztos, hogy a második évünkben több mint 280 könyvvel bővíthetjük a hangoskönyvtár állományát, amit remélem egyre többen fognak örömmel hallgatni.

- Milyen típusú könyveket olvastak fel az önkéntesek az átadást követően?

- Ez teljesen változó, mindig arra biztatjuk a felolvasóinkat, hogy csak olyan könyvet válasszanak, ami közel áll hozzájuk. Én magam abban hiszek, hogy minden könyv érték, hiszen van, amikor a mély filozófia érdekel, máskor csak valami könnyedebbet szeretnék olvasni, de mindkettő rengeteget adhat.

- Szerepelnek a látássérültek kívánságlistáján olyan könyvek, melyek felolvasása valamiért elsőbbséget élvez? Melyek ezek?

- Volt olyan, amikor egy látássérült pont a szakvizsgája előtt esett át szemműtéten, az önkénteseink csodálatos módon egy hét alatt felolvasták az összes tételét, így ötösre sikerült megvédenie a diplomát, amihez ezúton is gratulálunk!

- Gyarapodott egy év alatt a felolvasók száma?

- Szerencsére folyamatosan. Helle Maximilian, egyesületünk alelnöke rengeteget dolgozik azon, hogy egyre több és több felolvasónk legyen. A tavalyi 150 könyvet körülbelül 70 felolvasó olvasta fel, a jelenlegi állományt pedig 120-an, ami azt gondolom szintén nagyon szép növekedés, de körülbelül 600 elfogadott felolvasónk van, szóval sokan még nem vágta bele a munkába.

- Segítik-e megbeszélések az önkéntesek munkáját?

- Igen, igyekszünk minden hónapban önkéntes találkozót szervezni, amelyen felolvasóink nemcsak élőben, hanem a Facebook live-nak köszönhető-

en a távolból is részt vehetnek, hiszen Sidneytől Erdélyen át egészen Miami-ig megtalálhatóak felolvasóink. Ezenkívül egyesületünk beszédtechnika órákat is szervez a felolvasóknak, amelyeken lehetőségük van részt venni, fejleszteni magukat felolvasóként.

- A felolvasáson kívül az egyesület további programokkal színesíti a mindennapokat. Melyek ezek, milyen célból rendezik meg őket?

- Egyelőre koncerteket szerveztünk/szervezünk. Idén Szalóki Ági mellett a Budapest Bárból jól ismert Németh Jucival és Kollár-Klemencz Lászlóval csinálunk koncertet, utána pedig november 7-én (ami családjukban egy különleges dátum, hiszen nagypapám ezen a napon jött haza 3 év orosz hadifogság után, így amíg élt mindig köszöntöttük ezen a napon), szóval november 7-én Vincze Lilla művésznővel lesz úgynevezett vaksötét koncertünk. Ezeket úgynevezett szemléletformáló programoknak szánjuk, a bevételekből pedig, többek között, eszközöket veszünk a felolvasóinknak, beszédtechnika órákat szervezünk nekik, stb.

- A tavalyi évhez képest milyen főbb változások, érdekességek, fontos események történtek az egyesület életében?

- Azt hiszem, hogy az elkészült rengeteg könyv, a három sikeres vaksötét koncert mellett nagyon fontos együttműködések születtek, például a Librivel, ahol adományjeggyel lehet támogatni a munkánkat. De nagyon fontosnak érezzük a közös munkát a Csömöri kulturális összeesküvéssel, akik nemcsak lelkes felolvasóink, hanem nagyon sokat segítenek a felolvasás népszerűsítésében is, de talán ennél is fontosabb, hogy mellénk állt Juhász Anna irodalmár, Juhász Ferenc költő leánya, aki a vendégünk is volt az egyik önkéntes találkozón (az ott készült videót az egyesület Facebook oldalán meg is lehet nézni), és sok közös tervünk van Annával is. Azt hiszem, ezekből látszik, hogy nem tétlenkedtünk és unatkoztunk az elmúlt évben sem!

- Lesz-e mód arra, hogy olvasók és felolvasók találkozzanak?

- Igen, szeretnénk rendszeresen, legalább évente egyszer ilyet szervezni. Az első ilyen találkozóra 2019. október 19-én kerül sor. Reméljük, ott személyesen is minél több látássérült olvasónkkal is találkozhatunk majd!

- Hosszú távon milyen terveik, elképzeléseik vannak?

- Annak örülnénk, ha sikerülne 10 év alatt megduplázni a hangoskönyv állományt és az olvasók is folyamatosan egyre többen lennének, a felolvasókkal együtt!

Rengeteg segítséget és örömet kapunk a sok-sok felolvasott könyv által!
Köszönet mindenért!

Árva Mária

Versvilág – összeállította Árvay Mária

Csokonai Vitéz Mihály: Az ősz (részlet)

Már a víg szüretnek örül minden ember,
Mellyel örvendeztet bennünket szeptember.
Októbert olyformán biztatja előre,
Hogy nektár lesz a bor, és másolás a lőre.
Setétül a setét góhér a vesszőkön,
Barna színt ver vissza a többi szőlőkön,
Amelyeknek általvilágló kristályja
A nézőt már édes nektárral kínálja.
Rajtok királyságot mutogatni akar
A veres bársonyba kevélykedő bakar.
A sárgálló almák, a piros körtvélyek
Legörbedt anyjoknak emlőjén kevélyek.
Fája alatt hever a főtt berkenye,
A kövér noszpolya, a borzas gesztenye.
Megterhelte az ősz a fáknak ágait,
Vastagon ráfűzte gazdag áldásait.
Csak az a baj, hogy már hűvösek a szelek,
Néha egy kis hideg és dér is jár velek.
Mert már a Mértéket hogy Fébus elérte,
A napot az éjjel egyenlőnek mérte.
De mégis, barátom, jer, ha kisétálunk,
Az őszben is elég örömet találunk.
Ha nincs is oly pompás, mint a víg kikelet,
De mégis sok részben dicsekszik e' felett.
Van édes szőlője, van szagos gyümölcsse,
Mellyel a sétáló kebelét megtöltse,
Ha a szép virág is olyan kedves maga;
Hát a gyümölcs, melynek íze is van s szaga?
Az ugyan ébreszti, de csak látásunkat,
Ez ízlésünket is s véle szaglásunkat.
És így ha a tavasz a leggyönyörűbb rész,
Az ősz meg legjobb is, leggyönyörűbb is lesz.
Levegő ege is dél után enyhesebb,

A szent Mihály nyara most legkellemesebb.
 Van a hegyen egy kis szőlőm és szilvásom,
 Itt esik ilyenkor legszebb múlatásom.
 De ha te nem sajnálsz vélem megjelenni,
 Ez a gyönyörűség kétszeres fog lenni.
 Eszünk körtvélyt, almát s barna gohérokat,
 Nem irigyünk semmi rakott asztalokat.

Weöres Sándor: ABC

A
 Alma alva ring az ágon,
 alma álma áhítat,
 se érzés, se gondolat,
 tiszta fény az alma-álom.

B
 Benn a belső boltozatban,
 bánatban és borúlatban
 születik a szerelem,
 hogy egy s kettő: sok legyen.

C
 A gyerek cinkosa cukor,
 a lány csábítója csokor.
 Mai gyerek fanyart kíván,
 ál-kincstől kábul mai lány.

D
 Jól szólni dísz, derék dolog,
 de a díztelen csak dadog.
 Ámbár dadogni díztelen,
 olykor dicsőbb, mint díszesen.

E
 Ez éppen elme-
 séli, hogy elme-
 gyünk végül elme-
 rülni. Nagy elme!

F
 Mai fickó fanyart kíván,
 ál-fényhez fordul mai lány:

fehérség és feketeség
 felcserélve, fordítva ég.

G
 Gége, gúnár-gége,
 honnan a gőgöd?
 Fennen gőgicsélve
 a gyászt legyőződ.

H
 Hogyha hó hull,
 havas a hegy s a ház.
 Huhog a hegy s a ház:
 tanul hóul.

I
 Itt és így: egyenes,
 igazi és istenes.
 Ott és úgy: kanyarúl,
 igen könnyen mélybe hull.

J
 Jajgatás és jutalom:
 mily kétféle jel!
 Jég játéka az úton:
 hoz, visz, dönt, emel.

K
 Kétely kelti a tudást,
 kétely úzi a hitet.
 Kételyt kelt a gondolat,
 kételyt űz a szeretet.

L

Áll a láb a lomha földön,
leng a madár a felhőben,
peng a lant a levegőben,
száll a lehellet örökkön.

M

Mikor vízbefúlót mentek,
ha ti más mezőre mentek,
nem vagytok közönytől mentek,
mind csak afféle jött-mentek.

N

Az N a Név, az N a Nem,
az állítás, a tagadás,
semiben villám-hasadás,
a férfinem s a nőinem.

O

Ó!

Oltalmazó, áldást osztó!
Ölelő, övező!
Oldó, oltó!

P

Próféta, pythia, poéta
a titok nyitját megleli.
Pojáca, praktikus, pocséta
a titok nyitját elnyeli.

Q

Queretaróban lövés durran,
a Quarneróban cápa surran,
s a vészről szelíd álmodó
ír éles gúnydalt: Quevedo.

R

Rázd a rongyot, míg ropogás
repsz, ront, villám-ropogás!
Rontsd a rezet, zöld rozsa rágja,
a rózsa ritkább ragyogás.

S

Születik a szerelem,
hogy egy s kettő: sok legyen,
szerte kígyó-sziszegésben,
sebes sirály-szárnyverésben.

T

Tőr a tüske, a tövis,
és te is.
Tested teljes tömlőcében
tálat és tányért teríts.

U

Út, ütés: kanyarúl,
igen könnyen bajba fúl.
Úgy utazz az úton,
ne uraljon unalom.

V

A világ, a virág
világít és virít,
valameddig vakít,
valamikor veszít.

X

A szomszéd házban X lakik.
Falak veszik körül.
Most lámpát gyújt. Nem alhatik.
Szenved-e vagy örül?

GY LY TY NY

Az Ypszilon a szerelem
és alázat a magyar nyelvben:
a G, az L, a T, az N
megkéri, hogy mögötte menjen.

Z

Zúgj, zivatar!
Zengés, zene!
De a lét minden kelleme
távolról: zárka, zűrzavar.

Finta Kata egypercesei

Földrengés

1930-as években történt

Vasárnap, kora reggel. Rajtam kívül még senki sem ébredt föl. Most kel a nap, sugarai bearanyozzák a szobát, ahol elmélázva figyeltem a szép reggelt. A nyitott ablakon át egy fecskepár repült be, itt köröztek mellettem, a fejem fölött. Csicseregnek, meg-megkerülik a szoba mennyezetének közepén lógó, szépen megmunkált, aranyozott, fehérburás, függő petróleumlámpát.

Kis neszre ébredtem. Mi ez? Egyszerre azt látom, hogy a lámpa ide-oda leng. Jól látnak szemeim, vagy csak képzelődöm? Mintha a bútorok is kissé megmozdultak volna, s az éjjeliszekrényen tartott apró tárgyak: gyertyatartó, fényképtartó is összezőrdült. Csak néhány percig tarthatott az egész.

Nem képzelődés! Egy kisebbfajta földrengés volt.

Szüleim is fölédretek a szokatlan neszre. Hálósobájuk az enyémtől alkóvval volt elválasztva, melynek nyílását egy nagy, nehéz, sötét bársonyfüggöny foglalta el. Anyukám átszaladt hozzám. Nem tartott sokáig az egész, így nem volt idő megijedni! Átmentem a hálósobájukba, odabújtam anyám mellé. Olyan jó volt mellette. Jó érzés volt hozzábújni, közelsége mindig biztonságot árasztott.

Ilyenkor szokott nekem mesélni, s kérdéseimre válaszolni. Még igen kicsi voltam akkor. Megkérdeztem tőle: hol voltam azelőtt, mielőtt megszülettem? Azt válaszolta: – bár nem egészen értettem: – a Jordán vizében fürödtél, ahol nagyon jól érezted magad.

Iskolás koromban eszembe jutott, s kíváncsiságból keresgéltem a terem falán függő nagy térképen, hollehet a Jordán folyó?

Anyámék hálósobájában az éjjeliszekrény fölött volt egy bekeretezett fénykép, amely őt ábrázolta szép ruhában, fején hatalmas fehér kalappal. A menyasszonyi képe. Mosolya máig elkísér. Őrzök róla egy másik kedves régi képet is. Ott pedig elegáns kosztümben, akkori divatnak megfelelő kalappal mosolyog a fényképészre. Ezt a képet most legkedvesebb könyveim mellett a polcon őrzöm, ahol minden nap láthatom.

Tűz van!

1933

Az éjszaka csöndjét egyszerre harangzúgás veri föl. A faluban mindenki kiugrik az ágyból. Mi, gyerekek is fölriadtunk. Mi lehet ez a nagy lárma?

Az ebédlőszoba ablakához siettünk, ahonnan erős világosság szűrődött a szobába. Nem messze, az úton túli szérűben lángok nyúltak az egekig.

A falu kis szertárából önkéntes tűzoltók az akkori egyszerű felszerelésüket vontatva, siettek a helyszínre. A közelben lakók pedig vödörrel fölszerelve rohantak segíteni. A nagygazdaság és a szomszédos házak kerekes- vagy gémes-kútjaiból húzták, merítették a vizet. Az egész falu felnőtt lakossága tudja ilyenkor, mi a teendő. Minden kútnál felsorakozott egy-egy csapat. Férfiak, asszonyok és a nagyobb gyerekek álltak fegyelmezett sorba, kézzől-kézre adták a vödörket egymásnak, a tűzoltók pedig locsolták, öntözték a tűzcsóvákat. Sietni kellett, mert sok kazal sorakozott a szérűben, s nem messze állnak a gazdasági épületek, az istálló, nehogy átkapjon a tűz más-hová, mert óriási kárt okozna. Az istállóból már kivezették a megriadt állatokat a falu messzebb eső részére.

Ruhát kapkodtunk magunkra és kimentünk az udvar végébe, hogy közelebbről figyelhessük az eseményeket. Néztük a veszélyes tűzijátékot, amely nappali fénnel világította be a keleti égboltot és az egész környéket.

Másnap átmentünk megnézni a tűz nyomait. Két hatalmas szalmakazal lett a lángok martaléka. Mindenütt füst és hamu... A szérű gazdája a szomszédok segítségével még igyekszik eltakarítani a tűzvész maradványait.

Figyelmesen hallgattuk az embereket, akik egymás közt értékelték a történeteket: Igaz, kár az elégett szalmáért, de hála a Teremtőnek, meg a szorgos munkának, na meg annak, hogy szélcsend volt, ezért nem terjedtek tovább a lángok, mert nem messze a porták, házak már sokkal sűrűbben épültek egymás mellé, mint itt, a faluvégen, ahol a lángok fellobbantak.

Összeállította: Árvay Mária

Első a család

Akik a távolból helyettünk látnak – Bemutatkoznak a Távszem operátorok

2019 áprilisában állt munkába az MVGYOSZ-nél az a 15 fő, akikből június végére képzett Távszem operátorok és ügyfélszolgálati munkatársak lettek. Ők már javában biztosítják a Távszem szolgáltatást, vagyis intézik a felhasználók regisztrációját, és ami talán ennél is izgalmasabb: a távolból helyettünk látnak.

A Távszemet már használó olvasóinknak a hangjuk és a nevük már ismerős lehet, ha pedig ennél többre is kíváncsiak velük kapcsolatban, akkor jó hírünk van: decemberig mindannyian bemutatkoznak önöknek.

Beszélgetés Benedek Zoltán ügyfélszolgálati munkatárssal

- Kérem, meséljen egy pár szót magáról, szabadidős tevékenységeiről, stb.

- Esztergomban születtem 1985-ben. Jobb szememre 8, bal szememre 12 évesen vakultam meg spontán ideghártya-leválás következtében. Az MGVYOSZ Látótér projektjének keretében elvégeztem a nonprofit ügyintézői és nonprofit menedzseri tanfolyamot. A szövetségnél 2006 óta dolgozom. Eleinte pályázatfigyeléssel, pályázatírással, adománygyűjtő kampányok lebonyolításával foglalkoztam. A későbbiekben érzékenyítő tréningeken, különböző kulturális és sport témájú programok megszervezésében és megvalósításában vettem részt. 2013-tól 2019. év elejéig a szövetség telefonközpontjának kezelését láttam el, valamint 2017 óta termékajánlókat írok a szövetség hírlevelébe a segédeszköz-bolt kínálatából.

2016 óta tagja vagyok a Wesselényi Miklós Sportegyesület tekeosztályának. Részt vettem a magyar bajnokságban, egy-két nemzetközi kupaversenyen. A siker még várat magára, de a kitartásom töretlen.

- Olvasóink közül többen is az MGVYOSZ telefonközpontos hangjaként ismerhették eddig. Mi motiválta önt, hogy a Távszemnél helyezkedjen el?

- Telefonközpontosként nemcsak a hívások megfelelő helyre való továbbítása volt a feladatom, hanem tájékoztatást nyújtottam az érdeklődőknek az MGVYOSZ tevékenységeiről, szolgáltatásairól, a látássérüléssel kapcsolatos ügyek intézéséről. Kvázi ügyfélszolgálati feladatokat is elláttam. Noha a munkáltatóm és a munkavégzés helye is ugyanaz maradt, úgy éreztem, hogy az új munkakörrel járó változások jót fognak tenni nekem. Kilépek a megszokott komfortzónámból, az új feladatok által és az új emberek megismerésével fejlődni fog a személyiségem.

- Látássérültként hogyan tudja segíteni sorstársait ügyfélszolgálati munkatársként?

- Érintettként rálátásom van az ügyfelek esetlegesen felmerülő problémáira és így célzottan tudok nekik választ adni a felmerülő kérdéseikre.

- A szakmai képzés mennyiben jelentett érdekességet és újdonságot önnek?

- Mindig tanul újat az ember. Ez nálam sem volt másképp. Így elsajátítottam például a helyes kommunikáció alapjait a különböző habitusú és személyiségű emberekkel. Ügyfélszolgálati munkatársként hasznos volt számomra a képzés konfliktuskezelő és stresszkezelő modulja.

- Munkája során adódott-e érdekes, humoros eset, melyet az olvasókkal is közölhet?

- Humoros eset egyelőre nem volt. Pozitív tapasztalatként elmondható, hogy több idősebb ember hajlandó megtanulni az érintőképernyős okos eszközök használatát annak érdekében, hogy a különböző szolgáltatásoknak köszönhetően életminőségük javuljon.

- Kapott-e visszajelzést a felhasználóktól?

- Az ügyfélszolgálati munkámmal nem, de a Távszem szolgáltatással kapcsolatban igen. Az ügyfelek túlnyomó többsége nagy örömmel és meglelégedettséggel használja az alkalmazást.

- Milyen tervei, elképzelései vannak a közeljövőt illetően?

- A munkát illetően bízom abban, hogy minél tovább dolgozhatok Távszem ügyfélszolgálati munkatársként, de más egyéb munkakört is szívesen elvállalok, amire alkalmasnak találnak. A sport területén célom egy dobogós helyezés elérése a magyar bajnokságban, vagy egy nemzetközi kupaversenyen.

Kívánjuk, teljesüljön mindez!

Árvay Mária

Beszélgetés Harangi Emese Távszem operátorral

- Kérem, meséljen egy pár szót magáról, szabadidős tevékenységeiről, stb.

- Üdvözlöm a kedves olvasókat, köszönöm szépen, hogy bemutatkozhatok! Harangi Emese vagyok, kommunikáció-médiatudomány szakon diplomáztam, korábban callcenterben, személyes ügyfélszolgálaton is dolgoztam. Ezekben a munkákban leginkább azt kedveltem, hogy emberekkel foglalkozhattam. Időközben ébredtem rá, hogy közel áll hozzám a szociális terület, ezért is örültem meg annak idején a Távszem lehetőségének.

Szabadidőmet szintén szeretem emberekkel és az írással tölteni. Ez utóbbi gyermekkorom óta szenvedélyem. Most már több mint egy éve vezetem www.nememind1.hu internetes oldalamat, ahol a saját publikációimon kívül, igaz történeteket is megjelentetek. Itt minden fontos emberi kérdés felmerül; például

betegségek és az azok feletti diadal, gyermekkori abúzus, elengedés, függőségek legyőzése és minden, amiről a történet írója úgy érzi, elbeszélése segítség lehet legalább egy embernek. Aki lehet saját maga is, azáltal, hogy kiírja magából. Hiszem, hogy a történeteink valahol összefüggenek, hatunk egymásra, hiszen együtt élünk ezen a földön. Mindannyiunk tapasztalata, megélése segítséget jelenthet valaki másnak. Ugyan különbözőek vagyunk, szerintem a különbözőségeink kiegészítik és erősítik egymást. Egyébként jó pár hónappal ezelőtt, amikor még nem dolgoztam a Távszem projektben, kaptam egy igaz történetet; egy Angliában élő szociális gondozó és idős betege történetét, ahol a gondozó az idős hölgy halálakor hallomásból ébredt rá arra, hogy a betege vak volt. Annyira ügyesen élt vakon, hogy a gondozó ebből semmit sem sejtett. Ezt a címet választotta a történet írója az igaz történetnek: Mikor a látó nem lát.

Ezekén kívül a közelmúltban önkéntesként jelentkeztem egy lelkeségyszolgálatához, ezért szabadidőmben jelenleg kiváltképp pszichológiai könyveket olvasok.

- Mi motiválta önt, hogy a Távszemnél helyezkedjen el?

- Sosem fogom elfelejteni azt a pillanatot, amikor gyermekkoromban a szobában ülve felfedeztem, hogy egyik szememre szinte semmit sem látok. Rohantam oda édesanyámhoz és megkérdeztem tőle, hogy ez természetes-e. Mindenki sokkal jobban lát-e az egyik szemére, mint a másikra. Természetesen, ő sokkal jobban megijedt, mint én. Szóval rohantunk tovább az orvoshoz együtt. Egyrésztől hálás vagyok a sorsnak, hogy az egyik szemem látását meghagyta. (Bár az is már csak korrekcióval teljes.) Másrésztől van egy nagyon közeli hozzátartozóm, aki ugyan nem vak, nagyon nehéz

helyzetben van. Rajta nem tudok segíteni, mert nem engedi. Ezért segíték mindenki másnak.

- Segítséget kérni nem mindig egyszerű, valamikor kínosnak érezzük. Ön hogy van ezzel? Tudna egy példát mesélni, amikor jól jött a segítségkérés?

- Igen, rám is jellemző még mindig, hogy sokkal előbb segíték, és csak az utolsó utáni opció, hogy segítséget kérjek. De igyekszem ezt a készségemet fejleszteni. Hiszen abból kiindulva, hogy nekem is jó érzés, pluszt ad, ha van alkalmam jól segíteni, más is így érezhet ezzel kapcsolatban. Általános iskolában például a szemem miatt is segítséget kellett kérnem. Volt egy tanárnő, aki dolgozatíráskor mindig a táblára írta a kérdéseket. A fizikateremben a tábla nagyon messze volt az első sortól, ő pedig apró gyöngybetűkkel írta fel rá a kérdéseket. Akkoriban kezdett el romlani a jobb szemem, a szemüveget pedig gyerekként kínosnak éreztem. Így sokáig én nem a válaszokat, hanem a kérdéseket puskáztam le a mellettem ülőről. De megelégettem a szituációt, hogy a tanárnő félreérti majd a leskelődésemet, így segítséget kértem tőle. Ő pedig a lehető legtermészetesebb módon segített.

- A szakmai képzés alkalmából szerzett-e személyre szóló, életét meghatározó élményeket?

- Számomra nagyon különleges tapasztalat azok között az emberek között tölteni a hétköznapokat, akik a legnagyobb félelmemet élik. Korábban ugyanis nagyon sokszor féltem attól, hogy megvakulok. A Távszemnek köszönhetően sok vak emberrel találkoztam, akik jókedvűen és pozitív hozzáállással élik a mindennapokat.

- Milyen a munkatársakkal történő együttműködés? Tartanak megbeszéléseket, konzultálnak?

- Nagyon kedvelem a csapatot, mert valóban sokszínűek vagyunk. Van iráni, kínai kollégám, idősebb és pályakezdő, és mindannyiunknak más-más tapasztalata van. Mivel hiszek abban, hogy a különbözőségek által erősítjük egymást, ez már a kezdetek óta nagyon tetszik.

Természetesen tartunk esetmegbeszéléseket szakember vezetésével. És nagyon fontos, hogy a GDPR, tehát a személyes adatok védelmének a betartásával. A személyazonosságát mindenkinek titokban kezeljük. Még egymás előtt is. Egymás eseteiből, megoldásaiból tanulunk, hogy minél hatékonyabban tudjunk segíteni.

- Munkája során adódott-e valamilyen humoros eset, mely az olvasókkal is közölhető?

- A képzés során játszottunk néhány szerepjátékot, ezzel is próbáltunk felkészülni a hívásokra. Ott adódtak humoros fordulatok. De azt mindannyian

fontosnak tartjuk, hogy nevetni mindig csak valakivel és sohasem valakin. A jó nevetés egyébként fontos. Kell a léleknek.

- Milyen céljai vannak a közeljövőt illetően?

- Szeretném, ha a Távszem projekt sikeres lenne és hosszú távon dolgozhatnék benne. Emellett szeretném képezni magam lelkisegély-szolgálati ügyelőként, valamint időt szakítani a weboldalamra és a saját írásaimra is.

Kívánjuk, hogy minden tervét meg tudja valósítani!

Árvay Mária

Beszélgetés Molnár Anikó Távszem operátorral

- Kérem, meséljen egy pár szót magáról, szabadidős tevékenységeiről stb.

- Üdvözlök minden kedves olvasót! Molnár Anikónak hívnak, eredetileg debreceni vagyok, most lesz lassan egy éve, hogy Budapestre költöztem. Szakmám szerint idegenforgalmi szakmenedzser a végzettségem, ám az élet sok területén megfordultam már munkaügyben, de leginkább a kereskedelemben dolgoztam eladóként, később pedig üzletvezetőként. Szabadidőmben szeretek a barátaimmal találkozni, társaságban lenni, amikor az énidőmet töltöm, akkor pedig sorozatokat nézek, olvasok, verseket írok. Szeretek nyelveket tanulni, hobbi szinten japánt tanulok jelenleg. A napjaimat pedig kávé és zene nélkül – ugyebár – el sem tudnám képzelni.

- Mi motiválta önt, hogy a Távszemnél helyezkedjen el?

- Egy jó barátom hívta fel a figyelmemet az álláshirdetésre, mert úgy gondolta nekem való feladat. Empatikus vagyok, ami úgy gondolom minden szempontból fontos az életben, de ennél a munkánál kifejezetten. Mivel szeretek emberekkel foglalkozni, embereknek segíteni és kommunikálni, örültem, hogy találtam egy olyan lehetőséget, ahol a mindennapi munkaórák úgy telnek el, hogy közben ténylegesen megkönnyíthetem mások mindennapjait.

- A szakmai képzés alkalmából szerzett-e személyre szóló, életét meghatározó élményeket?

- Elég sokrétű, széleskörű oktatáson vettünk részt, amin hasznos ismereteket, és nem mindennapi élményeket szereztünk, de ami számomra talán a

legmeghatározóbb volt, az a Láthatatlan kiállítás, ahol ténylegesen belesöpöpentünk egy látássérült mindennapjaiba. Amikor a vaksötétben elindultunk, az első két perc nekem furcsa volt, szerintem már akkorára nyitottam a szemeimet, mint az arcom, és még mindig nem láttam semmit, ezáltal lényeges tapasztalatokat szerezve sétáltam ki a komfortzónámból.

- Vakos rendezvényeken vett-e részt, s melyik állt közel önhöz?
- Több ilyen rendezvényen vettem már részt. Számomra a Séta a vakvezető kutyákért (Loyalty is Royalty) volt az, amit leginkább kiemelnék.
- Munkája közben mennyire hatékony a látássérült felekkel történő együttműködés?
- Úgy érzem hatékony, és igyekszem is mindent megtenni azért, hogy így legyen. A kamera kezelése okozhat átmeneti nehézséget mind a hívó számára, kommunikáció és irányítás szempontjából pedig az én számomra is, de megtalálva a közös hangot, ezen aránylag hamar át lehet lendülni. Adódhatnak váratlan helyzetek, de szerencsére még nem volt arra példa, hogy kölcsönös odafigyeléssel ezt ne tudtuk volna megoldani.
- Egy műszakban hányan dolgoznak együtt?
- Az változó, többnyire hárman vagy négyen.
- Milyen céljai vannak a közeljövőt illetően?
- Terveim közt szerepel munka mellett még továbbtanulni. Érdekel a pszichológia, az asztrológia, a marketing, valamint a korábban említett japán nyelv.

Munkájához és későbbi tanulmányaihoz sok sikert, kitartást kívánunk!

Árvay Mária

Minden, amit a rokkantsági járadékról tudni kell 1. rész

A címben szereplő ellátás talán az egyik legrégebbi a jelenleg igénybe vehető juttatások közül, hiszen egy 1988 januárjától létező jogintézményről beszélünk.

Kik igényelhetik?

A rokkantsági járadék – szemben a nyugellátásokkal, illetve a megváltozott munkaképességűek ellátásaival – szolgálati idő, illetve biztosításban töltött idő hiányában is igényelhető. Arra ugyanis az a személy lehet jogosult, aki-nek egészségi állapota 25 éves korának betöltése előtt olyan mértékben megromlott, hogy egészségkárosodása legalább 70%-ban fennáll. Látható

tehát, hogy ez az ellátás azoknak is segítséget jelenthet, akik fiatal korban egészségkárosodottá váltak, ugyanakkor életkoruknál fogva, vagy más okból dolgozni nem tudtak, ezért biztosítási idővel sem rendelkeznek. Nem jogosult viszont rokkantsági járadékra az, aki nyugellátásban, baleseti nyugellátásban (az árvaellátás és az özvegyi nyugdíj is nyugellátásnak minősül), valamint a megváltozott munkaképességűeknek járó ellátások valamelyikében (rehabilitációs, illetve rokkantsági ellátás) részesül. Ennek kapcsán ugyanakkor fontos utalni arra is, hogy vannak viszont egyéb ellátások, mint pl. a fogyatékosági támogatás, vagy a magasabb összegű családi pótlék, amelyek ezzel az ellátással együtt is igénybe vehetők.

A rokkantsági ellátással ellentétben a rokkantsági járadék összege nem függ az igénylő jövedelmétől, azt a jogszabály egységesen határozza meg. A 2019. január 1-jétől megállapításra kerülő ellátás havi összege 37.350 Ft.

Itt kívánunk utalni arra, hogy a rokkantsági járadék teljes egészében mentes a végrehajtás alól. Ez azt jelenti, hogy ha a járadékosnak van valamilyen végrehajtható tartozása, az a járadék terhére nem tiltható le.

A járadékot, ha annak feltételei fennállnak, az igénybejelentés hónapját megelőző hatodik hónap első napjától, de legkorábban az igénylő 18. életévének betöltésétől lehet megállapítani.

Munkavállalás a járadék mellett

Ebből a szempontból a rokkantsági járadékosok egyszerűbb helyzetben vannak a nyugdíjasokhoz, vagy megváltozott munkaképességűeknek járó ellátásban részesülökhöz képest, hiszen ők mindenféle korlátozás nélkül, bármilyen munkáltatónál vállalhatnak munkát. Ez azt jelenti, hogy a járadék melletti munkavégzés esetén sem időbeli, sem pedig jövedelembeli korlátozás nincs.

További pozitívum, hogy – ellentétben a rokkantsági ellátásban részesülőkkel – a rokkantsági járadékosok munkajogi szempontból sem minősülnek nyugdíjasnak, így rájuk a nem nyugdíjas munkavállalókra vonatkozó munkajogi szabályok vonatkoznak. Ez gyakorlatilag annyit jelent, hogy a rokkantsági járadékos munkavállaló munkáltatója nem mondhatja fel a határozatlan időtartamú munkaviszonyt indokolás nélkül; továbbá a munkáltató felmondása, illetve jogutód nélküli megszűnése esetén őt is megilleti a végkielégítés.

Ha a rokkantsági járadékos személyt akkreditált munkáltató kívánja foglalkoztatni, akkor vele összefüggésben is igénybe veheti mindazokat a támogatásokat, melyek a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatása esetén megilletik.

Bonyolultabb a helyzet a szociális hozzájárulási adókedvezmény esetében, amelyet a munkaadó nem vehet igénybe pusztán azon az alapon, hogy a munkavállaló rokkantsági járadékos. Ehhez az szükséges, hogy az érintett személy rendelkezzen komplex minősítéssel is. A szociális hozzájárulási adóról szóló 2018. évi LII. törvény alapján ugyanis a szociális hozzájárulási adóhoz kapcsolódó kedvezmény szempontjából – egyebek mellett – az minősül megváltozott munkaképességűnek, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60%-os, vagy kisebb mértékű. Ebből viszont az következik, hogy azoknak a rokkantsági járadékosoknak, akik még nem rendelkeznek komplex minősítéssel, célszerű ezt beszerezniük annak érdekében, hogy munkáltatójuk igénybe vehesse velük kapcsolatban az adókedvezményt.

A járadékosokat megillető adókedvezmények

Bár az adókedvezményekről a 2019. március 29-én a honlapon megjelent írásunkban más vonatkozásban már szót ejtettünk, azonban azt a rokkantsági járadék tárgyalása során sem hagyhatjuk ki.

Mindenek előtt azt kell leszögezni, hogy maga a rokkantsági járadék adómentes bevételnek minősül, így módon jövedelemként figyelembe venni nem kell, azt adóbevallás benyújtása esetén feltüntetni sem szükséges.

Munkavállalás esetén ugyanakkor a rokkantsági járadék több, személyi jövedelemadó-kedvezmény, valamint járulékkedvezmény igénybe vételét is lehetővé teszi, amennyiben az ebben részesülő személy családi kedvezményre, családi járulékkedvezményre, illetve a személyi kedvezményre egyaránt jogosult lehet.

Családi kedvezmény

Ennek a kedvezménynek az igénybe vételére akkor kerülhet sor, ha maga a rokkantsági járadékos személy, vagy vele együtt élő hozzátartozója kereső tevékenységet folytat, így személyi jövedelemadó fizetési kötelezettsége áll fenn. A családi kedvezménnyel az arra jogosult az összevont adóalapját (ide tartozik a munkából, megbízási jogviszonyból származó jövedelem, stb.) tudja csökkenteni. A kedvezmény mértéke eltér attól függően, hogy a családban hány személy van, akit a kedvezmény szempontjából számításba kell venni (idetartozik még pl. az a gyermek is, aki után szülője családi pótlékot kap, illetve aki saját jogán részesül családi pótlékban, stb.).

Ha a rokkantsági járadékos adózó jövedelme alapján nem tudja az őt megillető családi kedvezményt teljes egészében igénybe venni, lehetőség van arra

is, hogy – erre irányuló közös nyilatkozat alapján – a kedvezményt megossza közös háztartásban élő házastársával, élettársával. A közös nyilatkozatot ilyen esetben az adóbevallásban, munkáltatói adómegállapítás esetén pedig a munkáltatónak kell megtenni, amin mindkét nyilatkozó fél adóazonosító jelét és azt kell feltüntetni, hogy a kedvezményt milyen arányban kívánják megosztani.

Ha a rokkantsági járadékos személy nem dolgozik, de vele közös háztartásban együtt élő hozzátartozója (házastárs, szülő, gyermek stb.) igen, a járadékkal összefüggő családi kedvezményt ő is igénybe veheti.

Családi járulékkedvezmény

Ha az adózónak nincs annyi adóköteles jövedelme, hogy az őt megillető családi kedvezményt – akár önállóan, akár hozzátartozójával megosztva – igénybe vegye, 2014-től lehetőség van arra, hogy a nem érvényesített rész 16%-ával – legfeljebb azonban az őt terhelő egészségbiztosítási és nyugdíj-járulék mértékével – az általa fizetendő adó- és járulékterheket csökkentse. A családi kedvezménytől eltérően, a járulékkedvezmény igénybevételére csak az jogosult, aki maga is biztosítottnak minősül. Ez a kedvezmény is érvényesíthető ugyanakkor együtt élő hozzátartozóval közösen, vagy megosztva, ha a másik személy is biztosított.

Személyi kedvezmény

Szemben a családi kedvezménnyel, a személyi kedvezmény nem az adóalapot, hanem az adóalap adóját csökkenti. Erre a kedvezményre a súlyosan fogyatékos személy jogosult, ebből a szempontból a rokkantsági járadékban részesülőt is súlyosan fogyatékosnak kell tekinteni. A kedvezmény mértéke havonta az adóév első napján érvényes havi minimálbér 5 százalékának megfelelő összeg (2019-ben havi 7450 Ft). A személyi kedvezményt – mint a neve is utal rá – kizárólag maga a rokkantsági járadékos veheti igénybe, ha személyi jövedelemadó kötelezettséggel járó bevétele van.

Közgyógyellátás és a rokkantsági járadék

A Szociális törvény (1993. évi III. törvény) rendelkezései alapján a rokkantsági járadékos személy is alanyi jogon jogosult közgyógyellátásra. Ez azt jelenti, hogy térítésmentesen vehet igénybe bizonyos gyógyszereket, gyógyászati segédeszközöket – ideértve némely protetikai, fogszabályzó eszközt is –, illetve orvosi rehabilitációt szolgáló gyógyászati ellátásokat. A közgyógyellátást a járási hivatalnál kell igényelni, az arra való jogosultságot pedig a közgyógyellátási igazolvánnyal lehet érvényesíteni.

A járadék igénylése

A rokkantsági járadékot az érintett lakó, tartózkodási helye szerint illetékes megyei kormányhivatal nyugdíj megállapítására hatáskörrel rendelkező járási hivatalánál, a fővárosban, vagy Pest megyében élők esetében Budapest Főváros Kormányhivatal VIII. kerületi Járási Hivatalánál lehet igényelni. Az igényt írásban, az erre rendszeresített nyomtatvány kitöltésével lehet előterjeszteni. A letöltött nyomtatvány akár számítógéppel elektronikusan, akár kinyomtatás után kézzel is kitölthető.

Az igény előterjesztésekor igazolni kell, hogy az érintett egészségkárosodásának mértéke a 70%-ot eléri. Ha erre vonatkozó határozat, szakhatósági állásfoglalás, vagy szakvélemény az igénylőnek nem áll rendelkezésére, akkor az eljárás során ezt a kérdést a hatóságnak vizsgálnia kell.

A megállapított rokkantsági járadékot a Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatósága folyósítja a jogosultnak.

Gulyásné dr. Bölkény Ágota jogtanácsos

Amit a rezsiutalványokról jelenleg tudni lehet

A napokban jelent meg a sok kétkedést kiváltó, egyben számos kérdést megválaszolatlanul hagyó, a nyugellátásokban és egyes más ellátásokban részesülő személyek részére juttatandó rezsiutalványról rendelkező 202/2019. (VIII. 23.) Kormányrendelet. Az utalványokat övező fokozott érdeklődésre is figyelemmel ezúttal a vonatkozó rendelkezések ismertetésére vállalkozunk azzal, hogy az ott nem szabályozott, azonban már felvetődött kérdésekre vonatkozóan is megkíséreltünk válaszokat keresni.

A rezsiutalvány a kormányrendelet alapján olyan – a Magyar Államkincstár által kibocsátott – papír alapú fizetési eszköz, amely kizárólag az e rendeletben meghatározott szolgáltatások, azaz elektromos áram-, illetve földgázfogyasztás ellenértékének kiegyenlítésére szolgál.

Az arra jogosultak összesen 9000 Ft összegű, 3 darab 3000 Ft címletű utalványt kapnak.

Ki jogosult rá

Az utalványra az lehet jogosult, akinek 2019 májusában a kormányrendelet által felsorolt nyugellátások, illetve nyugdíjszerű és egyéb ellátások valamelyikét folyósították; ezek közül példálózó jelleggel csak néhányat említünk meg, koncentrálna most elsősorban azokra, melyekben olvasóink jellemzően

részesülhetnek: öregségi nyugdíj, özvegyi nyugdíj, árvaellátás, rokkantsági ellátás, rehabilitációs ellátás, fogyatékosági támogatás, rokkantsági járadék, vakok személyi járadéka, stb.

E szabályozásból több dolog is következik:

- Akinek csupán 2019. május 31. utáni időponttól állapítottak meg valamilyen ellátást, az utalványra nem lehet jogosult.

- Ezzel szemben, aki szeptemberben már nem részesül ellátásban, azonban azt májusban még kapta, az igényt tarthat az utalványra is.

- Kérdés – és erre a kormányrendelet nem ad választ –, hogy ha a május hónapban ellátásban részesült személy időközben elhunyt, örökösei igényt tarthatnak-e az utalványra. Ez utóbbi probléma kapcsán feltehetően a Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatósága foglal majd állást.

Az utalvány természetesen akkor is csak 9000 Ft összegben jár, ha a jogosult egyébként több, arra jogosító ellátásban részesül.

Az utalványt szeptember hónapban postai kézbesítés útján juttatják el. Fontos azonban felhívni a figyelmet arra, hogy az e feladatot ellátó magyar posta a kézbesítést kizárólag egyszer kísérli meg. Ha ennek során az utalványt valaki nem tudja átvenni, a postás – az egyéb küldeményekhez hasonlóan – értesítést hagy hátra, mely alapján néhány napig a postán az még átvehető. Akinél ez sem járható út, annak az ismételt kiküldés iránti kérelmet a Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatóságánál kell előterjeszteni, azonban nagyon fontos, hogy erre csak november 30-ig van lehetőség. A határidő jogvesztő jellegének rögzítése azt jelenti, hogy aki eddig az időpontig nem kéri az ismételt kiküldést, később már nem teheti ezt meg.

Az utalvány felhasználása

A jogosultak elektromos áram, illetve gázzámlájuk kiegyenlítésére használhatják az utalványt 2020. március 31-ig.

Csekken történő fizetés esetén különösebb probléma nincs is ezzel, hiszen ennek feladásakor a postán az érintett átadhatja az utalványt is, ilyenkor ezzel fizeti a számla ellenértékét. A gond itt akkor lehet, ha a fizetendő díj összege nem éri el a 3000 Ft-ot. Ez esetben vagy nem lehet az utalvánnyal fizetni, vagy pedig azt csak a szolgáltató ügyfélszolgálatán lehet megtenni, ahol az utalvány többletként jelentkező részét a következő havi fogyasztásra számolják el.

Bonyolultabb a helyzet azok esetében, akik a rezsit utalással fizetik. Nekik, ha az utalványt szeretnék felhasználni, be kell menniük a szolgáltató ügyfélszolgálatára, ahol az utalvány ellenértékét jóváírják folyószámlájukon.

Elképzelhető lehet olyan megoldás is, hogy – az egyébként utalással fizető fogyasztók – most csekket kérnek a szolgáltatótól annak érdekében, hogy utalványukat felhasználhassák. Persze a postára ilyen esetben is be kell menni.

A szabályozás alapján természetesen arra is van lehetőség, hogy az – egyébként nem névre szóló – utalványt valakinek (pl. családtag, ismerős stb.) átadjuk, aki azzal a saját rezsiköltségét tudja fizetni.

A rezsitalvány felhasználhatóságának további részleteiről a postának hirdetményt, a szolgáltatóknak pedig tájékoztatót kell közzétenniük – egyebek mellett – honlapjukon is.

Ilyen tájékoztató jelen anyag lezárásáig nem jelent meg.

Gulyásné dr. Bölkény Ágota jogtanácsos

Először szerveztek tábort erdélyi magyar látássérülteknek és családtagjaiknak

A Romániai Magyar Nemlátók Egyesülete idén szervezett először tábort Erdélyben élő magyar látássérült gyermekek és családjaik számára. Az augusztus 12-16. között a Hargita megyei Szentegyházán megvalósult eseményen több mint 60 fő vett részt, köztük érintett gyermekek, szülők, testvérek, frissen végzett gyógypedagógusok, egyéb segítő szakemberek és felnőtt látássérültek. Néhány résztvevő Magyarországról is érkezett, hogy az itteni lehetőségekkel is megismertessék az érdeklődőket.

A táborban az MVGYOSZ munkatársa, Németh Orsolya elsősorban a látássérült fiatalok és szüleik számára vezetett foglalkozásokat, tartott előadást és bemutatót a látó vezető technikáról, a fehérbot használatáról, valamint a számítógépes és okostelefonos segítő alkalmazásokról. Ez utóbbiak sorában bemutatta többek között az online hangoskönyvtár és a Távszem alkalmazásokat, melyeket a szövetség mielőbb hozzáférhetővé kíván tenni a határainkon túl élő magyar látássérültek részére is, valamint ismertette az ország licenc adta lehetőségeket, ami már most is elérhető számukra.

Szintén Magyarországról érkezett Tábor István látássérült coach és Pakli nevű vakvezető kutyája, amely az MVGYOSZ Vakvezetőkutya-kiképző Központjában nevelkedett és vált segítőkutyává. Pakli nemcsak azonnal belopta magát mindenki szívébe és „megszelídítette” a legfélénkebb gyermekeket és felnőtteket is, hanem gazdájával példát is adtak a táborozók számára. Romániában még kuriózumnak számít a vakvezető kutya, az ország-

ban nincs hivatalos kiképzőintézmény, így István és Pakli jelenléte új lehetőséget és reményt csillantott meg sokak előtt.

A táborban a gyermekek korcsoportonként bontásban vettek részt játékos kézműves és beszélgetős foglalkozásokon, miközben a szülőkkel pszichológus és gyógypedagógus foglalkozott, a felnőtt látássérültek pedig az okostelefon nyújtotta lehetőségekkel és az önálló életvitel alapjaival ismerkedtek. A beszélgetések és foglalkozások célja az információnyújtáson túl elsősorban a rehabilitáció, az önállósodás bátorítása, a résztvevők lelki-érzelmi támogatása és a látássérült emberek mindennapjait megkönnyítő praktikus tudással való felvértezésük volt. A rövid idő természetesen csak arra volt elegendő, hogy a résztvevők minden területből egy-egy kis ízelítőt, betekintést kapjanak, de a továbbiakban is számíthatnak a szakemberek segítségére, akiket a közösségi média felületein is könnyen elérhetnek.

Szabadidős programokban sem volt hiány: a résztvevők strandoltak, kürtöskalács készítő műhelyben jártak, kézműveskedtek, kipróbálhatták a tandemkerékpárt és a csörgő focilabdát. Egyetlen este sem telt el közös éneklés nélkül, az utolsó estét pedig egy valódi záróbuli koronázta meg.

A tábor záró közös értékelés jól mutatta, hogy az esemény mind a gyermekek, mind a szülők, mind a szakemberek és az önkéntesek számára is igazi újdonság volt és mindannyian új élményekkel, barátságokkal és információkkal gazdagodtak a négy nap során. Többen is megfogalmazták, hogy tábor természetesen jövőre is szeretnék, ráadásul még hosszabbat és még gazdagabb programkínálattal, mint az idei első volt.

A Romániai Magyar Nemlátók Egyesületének célja egy magyar tannyelvű szegregált iskola létrehozása Székelyudvarhelyen, ugyanis az Erdélyben élő vak gyermekek speciális iskolai keretek között kizárólag román nyelven tanulhatnak, miközben az anyanyelvi környezetben zajló integrált oktatás lehetősége esetleges, személyi és tárgyi feltételei meglehetősen hiányosak. Az iskola-projekt egyik első lépése volt az érintett gyermekek felkutatása és megszólítása az ingyenes táborozási lehetőség biztosításával. Ahogy az egyesület elnöke, Hajdó Ernő fogalmazott: az erdélyi magyar látássérültek kétféle hátrányban vannak, mivel fogyatékoságuk mellett kisebbséghez is tartoznak, ez pedig jól tükröződik az átlagosnál alacsonyabb iskolázottságukban, illetve munkaerő-piaci és társadalmi részvételük korlátozott voltában.

Az MVGYOSZ rendkívül fontosnak és példaértékűnek tartja az egyesület törekvéseit, amit igyekszik erkölcsileg és szakmailag is támogatni.

A szerző személyes élménybeszámolója az alábbi linken olvasható:

<https://nemethorsi.wordpress.com/2019/08/28/lathatova-tenni-lathatova-valni-az-erdelyi-magyar-latasserultek-első-taboraban-jartam/>

Németh Orsolya

Beszélgetés Bartolf Zsuzsannával 1. rész

- Kérem, meséljen pár szót magáról, mindennapjairól!

- Bartolf Zsuzsanna vagyok, népiénekek előadóművész és népiénekek tanár. A Zeneakadémián végeztem el a tanulmányaimat. Jelenleg a Kiss Zenede Alapfokú Művészeti Iskola és Szakgimnáziumban és a Törökszentmiklósi Kodály Zoltán Alapfokú Művészeti Iskolában tanítok népi éneket és népi furulyát. Emellett sok más projekten is dolgozom. 2015 óta készítek életút interjúkat a táncház mozgalom alapítóival. 2016 óta zenésítek meg verseket úgy, hogy népdalokra éneklek kortárs és klasszikus költők verseit. A népdal változatokban él. Szöveg és dallam nem kötődött egymáshoz szorosan, mindenkinek más dallam jutott eszébe egy-egy szövegről és más szöveg jutott eszébe egy-egy dallamról. Egy-egy dalban mindenki a saját életével kapcsolatos eseményeket, érzéseket énekelte meg. Én a verseket úgy zenésítem meg, hogy a zenét nem dolgozom fel, marad eredeti formában, de a népdalok szövegei vannak lecserélve versekre. Ezért ennek a műsornak az a címe, hogy Népdalok újratöltve. Ezzel a műsorral 2017-ben felléptem Kapolcson az RS9 színházban. 2017-ben és 2018-ban megnyertem a Kaleidoszkóp versfesztivál vers-zene kategóriáját. Egy éve kezdtem el népmeséket is mondani. Ennek kapcsán kezdtem el kórházakban mesélni gyerekeknek. Idén a Hagyományok háza Kárpát medencei népmese mondó versenyén arany minősítésű népmese mondó lettem.

- Hogyan került szorosabb kapcsolatba a népdallal?

- A népdalokkal már kicsi koromtól fogva kapcsolatban voltam. A családkban senki nem volt zenész, de a mai napig szereti mindenki a zenét, a

kultúrát, ezért nekünk rengeteg hangzóanyagunk van, és ezeket gyűjtjük a mai napig. Több előadónak a felvételét is hallgattam kis koromban, többek között a Sebő együttes felvételein nőttem fel. Akkor nagyon szerettem hallgatni Budai Ilonának az Énekeljünk együtt c. műsorát, ahonnan sok dalt meg is tanultam.

Szentendrén a Vujicsics Tihamér Zeneiskolában indult el Szvorák Katalin népiének tanítása 1996-ban. Szvorák Katalin első tanítványai közé tartozom. Ő hozott még szorosabb kapcsolatba a népdalokkal, közérthető módon minden dalnak elmondta a hátterét, mesélt a népszokásokról is. Azóta mindig foglalkoztam a népzenevel és tanultam a népzeneét.

- Hogyan sajátítja el a népdalokat? Milyen segítséget kap?

- A népdaltanulásnál, népzene-tanulásánál azt mondhatom, hogy előnyben vagyok, mert a népdalt, népzeneét azt mindenki, kivétel nélkül, a látó emberek is hallás után tanulják, gyűjtésekből, eredeti felvételekből. Ennek oka az, hogy a népzeneben olyan stíluselemek vannak, amelyek nem rögzíthetőek le kottairással. 5 nagy dialektus-területet, tájegységet különböztetünk meg zeneileg: Dunántúl, Felföld, Alföld, Erdély és Moldva. Ezeknek a zenei anyagát mind máshogyan kell előadni. Magyarországon a népzene-gyűjtés a 19. században indult el és tart a mai napig. A Zenetudományi Intézet honlapján (www.zti.hu) nagyon sok gyűjtés megtalálható. Most megújították a honlapot, így az archívum is bővült, így több mint 10.000 órányi eredeti gyűjtött népzene hallgatható, tölthető le. Az éneklés mellett népi hegedülők, és népi furulyázom is, ezek az anyagok végtelen forrást jelentenek a tanuláshoz.

- Kiknek köszönheti csodálatos karrierjét?

- Nem tudom, hogy mikor beszélhetünk karrierről? De sok embert tudok megnevezni, akiktől rengeteget tanulhattam és nem csak a szakmát.

Mint már említettem, Szvorák Katalin volt az első mesterem, aki tudatosan kezdett el engem tanítani népdaléneklésre. A középiskolai időszakban a Szent István Király Zeneművészeti Szakközépiskolában alapos képzést kaptam szolfézsból, zeneelméletből. A középiskolai időszak végén Tőkés Tünde kórusvezető és szolfézstanár javasolta, hogy próbáljak meg felvételizni az akkor induló Zeneakadémia népzene tanszakára. 2008-ban fel is vettek népi ének szakra. Itt mestereim voltak Vakler Anna, Maczkó Mária, Bodza Klára, Agócs Gergely, Budai Ilona, Fábrián Éva, Nyitrai Marianna, Bárdosi Ildikó. Ők tanították meg azt, hogy a különböző dialektus területeknek az anyagát hogyan kell stílusosan énekelni. Ördög Mária és Sebestyén Farkas Ilona (Sebestyén Mártának az édesanyja) a kórust vezette. Ebben a kórusban népzeneészek énekeltek és kimondottan olyan műveket énekelünk, amelyek

népzeneire alapultak, mint pl. Bárdos Lajos vagy Kodály Zoltán népdalfeldolgozásokat.

Az éneklés mellett népi hegedülni is tanultam, mesterem volt Jánosi András és Halmos Béla. Népi furulyázni pedig Juhász Zoltán tanított. Elméleti tárgyakból pedig mesterem volt többek között Sebő Ferenc, Richter Pál, Pávai István, aki az erdélyi táncmozgalomnak volt az egyik alapítója.

Hangképzésre és beszédtechnikára Bodza Klára és Palócz Réka tanítottak. Nagyon büszke vagyok arra, hogy sokukkal a mai napig baráti viszonyban vagyok, és bármikor segítenek, ha szükségem van rá.

- Hol lehet önt meghallgatni? Mikor lesz a legközelebbi fellépése?

- Nem tudom, hol fogok legközelebb fellépni. Ugyanis a Nádor-Teremben lett volna januárban meg májusban fellépésem, de azt sajnos nem tudom igénybe venni a hatalmas összegű bérleti díj miatt. Jelenleg keresek olyan helyeket, ahol van lehetőség fellépni. Viszont a youtube-on ha az olvasó rákerek arra, hogy Bartolf Zsuzsanna, akkor ott talál dalokat és verseket az én előadásomban. Ha a vakok szövetségében van olyan rendezvény, akkor azon szívesen fellépek, sőt önálló koncertet is szívesen tartanék ott. Eddig még nem kerestek. Szoktam énekelni a Közösség lámpásai rendezvényein is.

(folytatjuk)

Árvay Mária

Gyerekként veszette el látását és hallását, így lett világhírű író 1. rész

Az élet vagy vakmerő kaland, vagy semmi – mondta Helen Keller, és ő aztán pontosan tudta, miről beszél. Ahelyett hogy siketen és vakon elmerült volna az önsajnálatban, nemhogy visszavonult, de egyre nagyobb kihívásokat keresett. Fantasztikus karriert futott be, életét pedig a lehető legsikerebbé alakította. Hogy csinálta? Egy hasonlóan kitartó segítővel.

Helen Adams Keller 1880-ban született Alabamában, tökéletesen egészségesen. Úgy fejlődött, ahogy a kortársai, sőt kicsit gyorsabban is, minden iránt érdeklődött, élénk volt, sokat mozgott, beszélt a kisbaba nyelvén. Másfél éves korában azonban súlyos betegség támadta meg. Akkoriban még nem voltak képesek diagnosztizálni a kórt, amit ma skarlátnak vagy agyhártyagyulladásnak feltételeznek, sőt gyógyítani sem lehetett. Az „agylázban” szenvedő kislány teljes mértékben elvesztette a hallását és a látását is, és ettől kezdve megváltozott az élete, hiszen a világ befogadásában egyedül a

szaglására és a tapintásra hagyatkozhatott. Innen tényleg nehéz nyerni. Egyáltalán élni. És főleg lediplomázni, vagy Alexander Graham Bell, esetleg Mark Twain barátjává válni, elnökökkel levelezni – Helennek mégis sikerült.

Az anya nem adta fel

Helen a második születésnapja előtt elveszítette a két legfőbb érzékét még azelőtt, hogy megtanult volna beszélni. Nem csoda, hogy eleinte nem tudott mit kezdeni a helyzettel. Többé nem hallotta, amit mondtak neki, hiába vigasztalták, és nem látott semmit sem, hiába hajolt fölé aggódva az édesanyja. Ha beszélt is, nem hallhatta, jól mondja-e a szavakat, sem azt, mit válaszolnak neki. Egyetlen emberrel volt képes kommunikálni, a család szakácsnőjének hatéves lányával. A két kislány hatvan jelből álló saját jelnyelvet dolgozott ki, így tudtak érintkezni egymással. Emellett a látássérültekre jellemző hatodik érzék is elképesztően kifejlődött Helenben. Megtanulta abból megállapítani, ki közeledik felé, hogy hogyan lép és milyen illata van. Idővel képes volt férfiakat és nőket, időseket és fiatalokat is megkülönböztetni így. Ennyi azonban nem volt elég a boldogsághoz. Saját testébe zárva nem érezte jól magát, gyakoriak voltak nála a dührohamok, amikor üvöltött, harcolt, rugdosott, akit ért. Mindenki azt javasolta, adják intézetbe a nehezen kezelhető gyereket, hiszen sehogy sem lehet megközelíteni, gyakorlatilag nem lehet vele kommunikálni – de szerencsére az anya kitartott a lánya mellett.

Anne Sullivan mindent megváltoztatott

Az anyuka addig nem adta fel, amíg meg nem találta a megoldást a lánya problémájára. Olvasott, kutatott, szakembereket keresett, amíg rá nem bukkan a reménysugárra: Charles Dickens Amerikai jegyzetek című leírásában egy olyan lány történetét meséli el, aki Helenhez hasonlóan látása és hallása elvesztése után lett sikeres iskolás. Helen édesanyja ilyen reményekkel kereste fel dr. J. Julian Chisolm baltimore-i specialistát, aki a siket gyerekekkel foglalkozó Alexander Graham Bell-lel kapcsolta össze. Bell volt az, aki Kelleréket a Vakok Perkins Intézetébe ajánlotta. Helennek nem kellett ott laknia, az iskola 20 éves öregdiákja, az erősen látássérült (de nem teljesen vak) Anne Sullivan ment házhoz hozzájuk tanítónak. Akkor még senki nem gondolta, hogy ezzel egy 49 éven át tartó barátság veszi kezdetét.

„Jobb a séta egy baráttal a sötétben, mint egyedül a fényben” – Mondta Helen, és milyen igaza volt. Bár az, hogy Anne-nel barátok lesznek, nem volt nyilvánvaló az első perctől fogva. Mire Anne a házhoz került, Helen durcás, nehezen kezelhető volt, akit a szülei alaposan elkényeztettek – hogy is ne

tették volna. Anne első dolga volt kijelölni a kis kerti házat iskolának, ahová rendszeresen bejárt tanítványával, hogy az nyugodtan ismerkedhessen a jelekkel. Ez elég nehezen ment. Anne vitt egy babát a kislánynak, majd a tenyerébe írta a baba szó betűit egymás után. Helen azonban nem értette az egészet, hiszen azt sem tudta, hogy szavakkal jelöljük a tárgyakat, ráadásul azok leírva betűkből állnak össze. Egy hónapjába telt, mire megértette, hogy az általa megérintett tárgy nevét írják a tenyerébe. Az áttörés akkor érkezett meg, amikor Anne vizet csorgatott Helen kezére, majd a másikba beleírta, hogy víz. Innentől kezdve nem volt megállás, mindennek tudni akarta a nevét, és végre megvolt az eszköze arra, hogy elementáris tudásszomját csillapíthatta.

„Amint a hideg víz az egyik kezemre ömlött, a másikra betűzte e szót: „víz”, először csak gyöngén, azután mind erősebben. Csöndesen állottam s teljes odaadással figyeltem ujjá nyomait. Egyszerre, villámgyorsan, mintha fölébredt volna lelkemben valami elfeledett, régi gondolat visszhangja. Ezzel a nyelv titka meg volt fejtve előttem. Rájöttem, kitaláltam, hogy az a hideg valami, ami a kezemre csurgott, v-í-z volt. Ez a szó életet nyert előttem, fölébresztette szendergő lelkemet, megvilágosította, reményt, örömet fakasztott benne, szabaddá tette” – írta Helen Csöndes, sötét világom című önéletrajzi könyvében.

Braille-írás és beszéd: bármilyen lehetséges!

Ettől kezdve Helen gőzerővel tanulni kezdett, és nagyon jól haladt. Tízéves korában elmesélték neki a norvég Ragnhild Kåta történetét. Ő volt az első norvég gyerek, aki siketvakként (ráadásul szaglását és ízérzékelését is elvesztve) képes volt beszélni, és megfelelő iskolai oktatást kapott. Megtanulta megérteni, mit mondanak neki mások azáltal, hogy kezét gyengéden azok szájára és arcára helyezte, miközben beszéltek (ezt hívják Tadoma-módszernek).

Az írás, illetve a Braille-írás elolvasása a betűk ismerete után már nem volt olyan bonyolult. Helen elképesztő inspirációt merítve sorstársának történetéből, szintén a Tadoma-módszerrel tanulta meg érteni, amit mások mondtak neki, és a beszédet, a hangok formálását is addig gyakorolta (a beszélők, illetve a saját torkára tett kézzel), míg érthetővé nem vált minden szava. A Braille-írás segítségével tankönyvenként haladhatott előre, és egy idő után képes volt idegen nyelveket is megtanulni: Helen Keller végül felnőttkorára francia, német, görög és latin műveket is olvasott. Kevesen lennének képesek rá még úgy is, hogy az összes érzékszervünk működik.

(folytatjuk)

Fenyvesi Zsófi

Tuti tippek, rövid hírek

Keressen gyorsan a hangoskönyvek között

Már megszokhatták a kedves olvasók, hogy rendszeresen tájékoztatást adunk az MVGYOSZ online hangoskönyvtára körüli eseményekről. Van, amikor arról számolunk be, hogy hány olvasója van a Bodor Tibor Hangoskönyvtár online változatának, és van, amikor a feltöltött könyvek számáról adunk tájékoztatást. A háttérben folyamatosan dolgozunk azon, hogy önök egyre kényelmesebben tudják használni az alkalmazást.

Most viszont nemcsak azoknak van örömhírünk, akik online hallgatják a könyveket, hanem minden személyesen vagy postai úton kölcsönző olvasónak is jó hírrel szolgálunk. A több mint 500 fő önkéntes felolvasónak köszönhetően hétről hétre bővül a könyvtár állománya. Így a katalógus is folyamatosan gyarapszik. Egyre több könyv kerül be a táblázatba, és emiatt nehezedik a használhatósága.

Arra gondoltunk, hogy megkönnyítjük a művek közötti barangolást. Az MVGYOSZ honlapján a főoldalon érhető el a Bodor Tibor Hangoskönyvtár leírása, melyet ha megnyitnak, akkor egy keresővel találják szembe magukat. Már nem az xls táblázatot kell letölteni, ha választani szeretnének a közel 4000 hangoskönyv és 300 rádiójáték közül, hanem gyorsan, kényelmesen egy kereső segítségével rákereshetnek a kívánt műre. A szerző, a mű címe, vagy felolvasó szerint lehet keresést indítani. Így gyorsan és könnyen hozzájuthatnak például ahhoz az információhoz is, hogy az önök által kedvelt felolvasó milyen könyveket olvasott fel.

A kereső azonnal megmutatja, hogy az elolvasni tervezett könyv szerepel-e az állományban, továbbá megtudhatják a felolvasó személyét, a könyv műfaját és a leltári számot is. Arról is tájékoztatást kapnak, hogy a felolvasott könyv milyen formában található meg a hangoskönyvtárban. Háromféle változatban érhető el a felolvasott mű: CD, online vagy CD és online változat.

Érdeemes rendszeresen rákeresni a kívánt könyvre, mert hétről hétre változik a könyvek elérhetősége, mivel a munkatársak folyamatosan írják ki CD-re az új könyveket, illetve az online könyvtárba is folyamatosan kerülnek be a régi és az új művek egyaránt. Így elképzelhető, hogy ami még az egyik

héten csak CD-n érhető el, az már a következő héten, de akár már a másnapi keresés során hozzáférhető online változatban is.

Bízunk benne, hogy a kereső fejlesztésével megkönnyítettük a könyvek közötti eligazodást, és reméljük, hogy ezáltal a könyv kiválasztásában is segítségükre lehettünk.

Az MVGYOSZ hangoskönyvtára alkalmazással kapcsolatos észrevételeiket az mvgyosz.hu oldalon lévő üzenetküldő űrlapon keresztül várjuk, hangoskönyv alkalmazás tárgy megjelöléssel.

Jó olvasást kívánunk!

dr. Nagyné Berke Mónika MVGYOSZ munkatárs

Rádiójátékok az online hangoskönyvtárban

Szimat Szörény, a szuper eb, Óz, a nagy varázsló, A skarlátbetű, Parasztok. A művek felsorolását folytathatnánk a végtelenségig. Biztosan mindenkinek van kedvenc mesejátéka, rádiójátéka, vagy szívesen emlékszik vissza egy kiváló színházi előadásra. Az online hangoskönyvtárban folyamatosan elérhetővé tesszük a régi és leendő nagy kedvenc rádiójátékokat, színházi közvetítéseket, mesejátékokat. Az elmúlt héten is újabb rádiójátékokkal lett gazdagabb az MVGYOSZ Bodor Tibor online hangoskönyvtára. Jelenleg 100 féle rádiójáték érhető el az alkalmazásban, de a számuk hétről hétre bővül. Az oldalon sok klasszikus művet is megtalálhatnak, mint például Dickens Twist Olivérje, vagy Shakespeare Rómeó és Júliája. A magyar írók művei is szép számmal megjelennek a könyvtárban, Schvajda György, Wass Albert, Asperján György több rádióra alkalmazott írása is elérhető. A rádiójátékok, színházi közvetítések mellett a mesejátékok is szerepelnek az alkalmazásban, hiszen többek között Bálint Ágnes, Lyman Frank Baum, Benedek Elek meséi közül is válogathatnak a kedves olvasók. A kategóriában további előadásokat is lehet hallgatni, megismerkedhetnek a Szent Korona történetével, vagy Angyal István kihallgatásának körülményeivel. Hamarosan az online hangoskönyvtár többi kategóriája is bővülni fog, több száz felolvasott könyv vár arra, hogy befejeződjék a hangoskönyv alkalmazás feltöltési oldalának fejlesztése.

Köszönjük, hogy önt is az online hangoskönyvtár olvasói között tudhatjuk.

Nagyné Berke Mónika

Segédeszközboltunk konyhai kínálatából

Vivienne, magyarul beszélő konyhai mérleg

Ár: 35.439 Ft.

Ez a nagy tudású, prémium minőségű termék nem hiányozhat egyetlen háziasszony konyhájából sem.

Főbb funkciók:

- súlyok összeadása
- célérték megadása: lehetőségünk van egy adott értéket rögzíteni és a készülék magas, ill. mély hanggal jelzi, hogy éppen közeledünk vagy távolodunk a megadott értékhez képest
- tojásóra (időzítő)
- folyadék mennyiségének meghatározása
- darabmérés: megtudhatjuk, hogy hány darab cukorka van egy zacskóban
- idő és dátum bemondása
- maximum terhelhetőség: 5 kg
- a kijelzőn nagy számokkal jelennek meg a mért értékek
- a megfelelő gombok megnyomásával lehetőségünk van a hangerő növelésére és csökkentésére.

A termék 4 darab AAA-s elemmel működik. Az ár az elemeket tartalmazza. A mérleg hálózatról is működtethető, de a csomag nem tartalmazza az adaptert.

Heidi magyarul beszélő konyhai mérleg

Ár: 27.824 Ft.

Ez a prémium minőségű termék nem hiányozhat egyetlen háziasszony konyhájából sem. A mérleggel szilárd és folyékony halmazállapotú hozzávalókat egyaránt mérhetünk.

Főbb funkciók:

- súlyok összeadása
- célérték megadása: lehetőségünk van egy adott értéket rögzíteni és a készülék magas, ill. mély hanggal jelzi, hogy éppen közeledünk vagy távolodunk a megadott értékhez képest
- mértékegységek közti váltás (gramm és dekagramm)
- maximum terhelhetőség: 5 kg
- a kijelzőn nagy számokkal jelennek meg a mért értékek
- a megfelelő gombok megnyomásával lehetőségünk van a hangerő növelésére és csökkentésére.

A termék 4 darab AAA-s elemmel működik. Az ár az elemeket tartalmazza. A mérleg hálózatról is működtethető, de a csomag nem tartalmazza az adaptert.

Percjelző óra tapintható számlappal

Ár: 4825 Ft.

Az óra peremén körbefutó Braille-jelzések segítségével immáron a vak emberek is használhatják ezt a terméket. A beosztások 5 perces időközönként vannak, maximum 60 perc visszaszámlálásra képes. Az eszköz szerkezete fém, mechanikus. A termék burkolata műanyag.

Percjelző óra gyengénlátóknak

Ár: 1100 Ft.

Ha olyan tevékenységet végzünk, ahol fontos az eltelt idő mérése és nem szeretnénk erre a célra az okostelefonunkat használni, akkor ez a termék hasznos lehet számunkra. Az óra anyaga műanyag, szerkezete mechanikus, formája kakas alakú. A visszaszámlálás ideje max. 60 percre állítható. Az idő lejártát klasszikus vekker hangon jelzi.

Benedek Zoltán

Játszani mindig jó! – Kínálat a segédeszközbolt játékaiból

Kígyók és létrák

Ár: 5700 Ft.

A társasjáték alapja egyszerű. A játékosok felváltva dobnak a dobókockával, majd annyi lépést tesznek, amennyit dobtak. Ha valaki egy kígyó fejéhez ér, akkor visszacsúszik bábuja a kígyó farkánál lévő mezőre. Azonban ha a létra aljánál lévő mezőre lépünk, akkor szerencsénk van, és felmászhatsz a létra tetejére!

A játékot az nyeri, aki először jut a célba.

A színben és tapintásban is megkülönböztethető négy darab bábunak, valamint a tapintható dobókockának köszönhetően a társasjátékot látássérültek és látók egyaránt játszhatják.

A játéktábla mérete egy A3-as papírlapnak felel meg, de félbehajtható, így még kisebb helyen tudjuk tárolni.

Scrabble (játék a betűkkel)

Ár: 8890 Ft.

Ki tud magasabb pontszámot érő szavakat kirakni? A Scrabble a szókincs és kreativitás népszerű társasjátéka, melyet most már látássérülteként is élvezhetünk.

A társasjáték tartalmaz két darab betűtartót, 100 darab Braille-írású betűzsetont és egy darab fa betűzseton tartót, valamint egy darab 15*15 mezőből álló játéktáblát.

A játéktábla és a betűk alapja egy négyzet, ezért a megfelelő irányú tartás végett a jobb felső sarkok enyhén csapottak.

Duo + malom és remete társasjáték

Ár: 5520 Ft.

A 15*15*5 cm-es fa doboz tartalmaz két kihúzható falapot. Az egyikben a malom, a másikon a remete társasjátékkal tudunk játszani.

A doboz alján találjuk a két fakkos bábutartót. A bábuk henger alakúak, tetejük sima, ill. negatív taktilis jelzéssel ellátott.

Malom

Játékosok száma: 2 fő.

A játék rövid ismertetése: A játékosok először felváltva, egyenként rakják le bábuikat a táblára úgy, hogy közben próbálnak hármalmot kialakítani. Miután mind a 9-9 bábu a táblára került, a bábukat felváltva az üres szomszédos mezők egyikére lehet tolni. Ha valamelyik játékosnak akár a lerakások, akár a tologatások során sikerül három bábuját egy vonalra állítania, azaz malmot alkotnia, akkor levehet egyet ellenfele bábuiból, kivéve az éppen malmot alkotó, ütés elleni védelmet élvezőket. A játéknak akkor van vége, ha az egyik játékosnak már csak két bábuja marad a táblán.

Remete

Játékosok száma: 1 fő.

A játék rövid ismertetése: Állítsuk fel a 32 darab bábút úgy, hogy a középpontot szabadon hagyjuk. Ezután lépünk a bábukkal úgy, hogy egy bábu átugorhat egy szomszédos bábút, ha mögötte üres hely van. Ezzel az átugrott bábút kiütöttük, azt le kell vennünk a tábláról. Egy lépésben csak egy bábút lehet kiütni, átlósan nem léphetünk, csak vízszintesen és függőlegesen. A játék akkor ér véget, ha már csak egy bábu van a táblánkon. Ha több egymástól távol álló bábunk marad, elvesztettük a játszmat.

Benedek Zoltán

Mit kínál a segédeszközbolt a tanulóknak

Braille-geometria szett

Ár: 5295 Ft.

Elengedhetetlen iskolai csomag a matematika órákhoz a vak diákok számára. A szett tartalmaz egy hosszú vonalzót, egy körzöt, egy szögmérőt és kétféle háromszög vonalzót.

Abakusz

Ár: 4445 Ft.

A golyós számológépnek köszönhetően kisgyermekünk elsajátíthatja az egyszerűbb matematikai műveleteket.

Németül beszélő számológép

Ár: 8110 Ft.

Az eszköz az alapvető matematikai műveleteken felül (összeadás, kivonás, szorzás, osztás) óra és ébresztő óra funkcióval is rendelkezik. A számológéphez fülhallgatót is csatlakoztathatunk.

Braille-jel gyakorlók (1 és 10 cellás)

Ár: 1 cellás 550 Ft., 10 cellás 3100 Ft.

A termékek segítségével játékosan megtaníthatjuk gyermekünknek a Braille-abc betűit. A fa lapocskán lévő lyukakba szúrhatjuk a kis fa rudakat, így megjelenítve egy-egy Braille-betűt. A termékek egy, ill. tíz karakter megjelenítésére alkalmasak.

Braille-jel tanító

Ár: 800 Ft.

A termék három darab négyzet alakú hasábból áll, melyek egy tengely körül forognak. Minden hasábon különböző felosztásban Braille-pontokat találunk, melyek forgatásával az összes Braille-karakter megjeleníthető.

4 soros Braille-tábla pontozóval

Ár: 1445 Ft.

A4-es Braille-tábla pontozóval

Ár: 3045 Ft.

Braille-ABC

Ár: 145 Ft.

Dymo szalag feliratozó

Ár: 6200 Ft.

Ennek az eszköznek a segítségével Braille-írással láthatjuk el az otthonunkban található különböző termékeinket. Az eszköz egy 8 karakterből álló Braille-táblából és a szalag felfűzésére alkalmas hengerből áll, így gyorsá és kényelmessé téve a használatot. A termék továbbá tartalmaz egy darab pontozót is.

Benedek Zoltán

Meghívók, közlemények, hirdetések

A Fehérbot nemzetközi napja az MVGYOSZ-ben (2019. október 14.)

A vak és gyengénlátó emberek társadalmi részvételének erősítése megköveteli, hogy az érdekképviselet a felnövekvő generációkra különös figyelmet fordítson. A társadalmi integráció első fontos színtere a nevelés-oktatás intézményrendszere, ezért a Fehérbot nemzetközi napján 2019-ben a látássérült diákok köz- és felsőoktatásban való egyenlő esélyű részvételére irányítjuk a szakma és a sajtó figyelmét.

A Fehérbot nemzetközi napját egy nappal megelőző sajtónyilvános eseményen nemcsak az MVGYOSZ látássérült diákokat segítő "A jövő kilátásai" című projektjének legfrissebb fejleményeiről számolunk be, hanem egy különleges kiállításra is hívjuk vendégeinket, mely a vak és gyengénlátó diákok oktatását segítő izgalmas és különleges eszközök tárházába enged betekintést és ad tippeket diákoknak, szülőknek, pedagógusoknak és döntéshozóknak egy befogadóbb oktatási környezet megvalósításához. Emellett, hagyományainkhoz híven, azon személyek kitüntetése sem marad el, akik az elmúlt években a látássérült emberek társadalmi integrációját kiemelkedő munkájukkal támogatták.

Program:

9:30 – 9:50: Sajtótájékoztató

10:00: Megnyitó beszédet mond dr. Nagy Sándor, az MVGYOSZ elnöke

10:10: Braille emlékérmek átadása

10:20: Az integrált oktatásban részt vevő látássérült tanulók és hallgatók lehetőségeinek és helyzetének ismertetése Magyarországon

- Maruzsán Zoltán, az EMMI köznevelésért felelős államtitkára

- Hajnal Gabriella, a Klebelsberg Központ elnöke
- Botárné Barcza Éva, az Oktatási Hivatal Pedagógiai-szakmai Szolgáltatások Koordinációs Főosztályának Szakmai Szolgáltatások Osztályának osztályvezetője

10:50: A jövő kilátásai projekt bemutatása

- dr. Csocsán Lászlóné a projekt munkatársa

11:00: A jövő kilátásai weboldal bemutatása

- Puskás Anett a projekt munkatársa

11:10: Tanulásban segítő eszközök a látássérült diákok integrált oktatásában

- Rozsmann Éva, a Vakok Általános Iskolája Egységes Módszertani Intézményének gyógypedagógusa

11:20: A piktogram pályázat eredményhirdetése

- Angyal Gábor, az MVGYOSZ szakmai vezetője

A látássérültek tanulását segítő eszközök kiállítása, amely a rendezvény napján folyamatosan megtekinthető.

Részvételi szándékukat, kérjük, a szervezes@mvgyosz.hu e-mail címen szíveskedjenek jelezni 2019. október 10-éig.

Dr. Bánó Miklós Braille-írás és játék a pontokkal vetélkedő

„Nem a győzelem a fontos”

A Vakok és Gyengénlátók Hermina Egyesülete 2019. október 12-én szombaton délelőtt 10 órai kezdettel, immár 14. alkalommal Országos Braille-írás és játék a pontokkal vetélkedőt rendez.

A vetélkedő helye: szövetségünk székházának kiselőadó terme (Bp. XIV. Hermina út 47.).

Jelentkezni lehet egyesületünk irodájában személyesen, telefonon vagy levélben, akár a verseny napján a helyszínen is. Kérjük a jelentkezőket, hogy az írásversenyhez saját pontírógépet hozzanak magukkal. Amennyiben nincs erre mód, akkor ezt mindenképpen kérjük előre jelezni, hogy gépet tudjunk biztosítani. Az írásversenyen lehetőség van a kisorsvidírás szabályai vagy a teljes írás szabályai szerint versenyezni.

Változás a korábbi évekhez képest, hogy a tavalyi évtől olvasás verseny nem szerepel a nap programjában, csak írás és a játék a pontokkal vetélkedő. Aki olvasásversenyen szeretne részt venni, annak erre tavasszal a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei egyesületnél van lehetősége.

Telefonszám: +36(1)273-0755, postacím: 1406 Budapest Pf. 40, e-mail: info@herminaegyesulet.hu.

Az elmúlt évekhez hasonlóan az első három helyezett mindkét kategóriában díjazásban részesül.

Minden kedves pontírást szerető és ismerő sorstársat tudásszinttől függetlenül szerény megvendégeléssel is szeretettel várunk!

A Hermina Egyesület vezetősége és Közművelődési és Kulturális Bizottsága

Móricz Zsigmond irodalmi műveltségi vetélkedő

A Vakok és Gyengénlátók Hermina Egyesületének Horizont Kultúrcsoportja 2019-ben is megszervezi irodalmi műveltségi vetélkedőjét. A kötelező felkészülési anyag Móricz Zsigmond (1879-1942) élete és munkássága, valamint a Rokonok című regénye. 4 fős csapatok jelentkezését várjuk.

A vetélkedő időpontja: 2019. november 9. (Hermina Kulturális Napok keretében), kezdési időpont délelőtt 10 óra.

Helye: MVGYOSZ Székház Hermina Terem (1146 Budapest Hermina út 47.).

Játékmester: Lévai Szabó Márta.

A lebonyolítás ugyanaz, mint ami az elmúlt években volt: a játékmester kérdéseket tesz fel a csoportoknak külön-külön mind a regényből, mind az író munkásságából, életéből és ezt pontozzák tudás szerint. Az a csapat nyer, akinek a legtöbb pontja gyűlik össze. Az első három helyezett csapatot díjazzuk, a díjak a vakok és gyengénlátók mindennapi életét elősegítő eszközök, valamint vacsora vagy ebéd meghívás, színházjegyek, CD lemezek lesznek. A játék nyitott, bárki jelentkezését elfogadjuk tagegyesülettől függetlenül.

Jelentkezési határidő: 2019. november 8, de a helyszínen is lehet jelentkezni.

A fent nevezett regény mind a Hangos-, mind a Braille-könyvtárban megtalálható, Móricz Zsigmond élete és munkássága pedig az interneten elérhető.

Jó felkészülést kívánnak a szervezők

„Muzsikánál nincs jobb barát”

Kisnémedi Varga Pál és barátai zenés műsort adnak a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége székházában 2019. november 16-án. A műsorban fellépnek: Kisnémedi Varga Pál, Hlavátsch László, Kovács Böske, Barabás Sándor, Ódor Vera, Németh Nikoletta, Hegyi Erzsébet.

Konferál: Bodrogi Zsuzsi

Zenei kíséret: Reményi Géza és zenekara

A műsorban magyar nóták, operettek, örök zöldek is elhangzanak.

Időpont: 2019. november 16. 14:30

Helyszín: MVGYOSZ székház (1146 Budapest, Hermina út 47.)

Belépő: 1200 Ft

Jegyeket az MVGYOSZ székház portáján lehet kapni 2019. szeptember 10-től.

A Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány Erzsébet-program pályázata

A Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány immár több mint 7 éve nyújt üdülési, pihenési lehetőséget többek között nyugdíjasok, nagycsaládosok, fogyatékos-sággal élő felnőttek és gyermekek részére az Erzsébet-program keretein belül.

Az Erzsébet-program folytatásaként 2019. szeptember 17. napján kedden 10 órakor jelentek meg új pályázati kiírásaink.

Elsőként a sok gyermeket (nagycsaládok) illetve a fogyatékos-sággal élő gyermeket nevelő családok számára **2019. szeptember 17-én 10 órakor** nyílt meg a pályázási lehetőség.

2019. szeptember 30-án az idős korúak és a fogyatékos-sággal élők adhatják majd be pályázatukat kedvezményes üdülésre az elektronikus felületen keresztül.

A pályázatok benyújtására – a korábbi pályázati időszakokkal megegyezően – továbbra is kizárólag az elektronikus pályázati felületen keresztül van lehetőség, amely felület a www.ertzsebetprogram.hu honlapról érhető el. A pályázatok beadása előzetes regisztrációhoz kötött (előzetes regisztrációnak számít a korábbi pályázatok során létrehozott felhasználói fiók is, így visszatérő pályázók a korábbiakban létrehozott e-mail cím és jelszó páros használatával tudnak a felületen bejelentkezni, és a felmerült, valamint szükséges változások frissítését követően pályázatot benyújtani). A pályázatok elbírálásának és a nyertesek értesítésének időpontja 2020. január 20. minden célcsoport esetében.

FIGYELEM! A törvényi szabályozások változása miatt mind a visszatérő, mind az új pályázók számára kötelező új, 2019. szeptember 17-től hatályos un. „Hozzájáruló nyilatkozat személyes adatok kezeléséhez” nevű dokumentum kitöltése, aláírása és a pályázói felületre feltöltése! A dokumentum elérhető a www.ertzsebet-program.hu weboldalon.

További változás, hogy az Erzsébet-program személyes ügyfélszolgálatára bezárt. Azon érdeklődők számára, akik telefonos segítséget kérnek, az alábbi elérhetőségen tehetik ezt meg: +36(1)884-4111.

A pályázati felhívások és egyéb dokumentumok a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány honlapján is megtekinthetők.

Kövessen bennünket a közösségi portálokon is:

IMPRESSZUM

A folyóirat neve: **Vakok Világa**

Kiadó: **Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége**

Kiadó székhelye: **1146 Budapest, Hermina út 47.**

Felelős kiadó: **dr. Nagy Sándor, MVGYOSZ elnöke**

Felelős szerkesztő: **Sztakó Krisztina**

Tervezőszerkesztő: **Sebesi Éva**

Kapcsolat: **e-mail: vakokvilaga@mvgyosz.hu • www.mvgyosz.hu**

Adományszámla: **16200106-11512718 Adószám: 19002464-2-42**

Telefon: **+36 (1) 384-8440** Fax: **+36 (1) 384-5028**

Posta: **MVGYOSZ 1406 Budapest, Pf.: 44.**

Készült: **PrintPix Nyomda és Grafikai Stúdió**

Az újság előfizethető a kiadónál és az MVGYOSZ tagegyesületeinél.

ISSN 0209-6765

Előfizetési díj 1 évre (12 lapszám): **4620 Ft.**

„SEMMIT RÓLUNK NÉLKÜLÜNK!”

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA TÁMOGATJA
A FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐ HONFITÁRSAINKAT!

A GYOD összege

2019. január 1-jétől bruttó

100 000 Ft

Az intézkedés több mint
18 ezer családot érint.

Az infokommunikációs akadálymentesítési pályázat közel 380 ezer fogyatékossgal élő honfitársunknak teszi könnyebbé az életet.

4 Mrd Ft

Segítőkutya-kiképzés támogatása

25,3 millió Ft

2017

45,3 millió Ft

2019

Nőtt a foglalkoztatási támogatás, 2019-ben már 365 akkreditált munkáltató részesül bérköltség-támogatásban:

42 Mrd Ft

2x

Duplájára emelkedett a fogyatékosügyi szervezetek költségvetési támogatása: 2010-ben 522 millió Ft, 2019-ben

1,114 Mrd Ft

Emelkedett az ápolási díj. Az intézkedés

33 ezer

családot érint.

Nőtt a megváltozott munkaképességű honfitársaink foglalkoztatási aránya: 2011-ben 18% volt, 2019-ben

41,6%

Új és használt gépjárműszerzési támogatás mozgáskorlátozottak részére.

 5500 db

420 millió Ft

támogatás a jelnyelvi tolmácsszolgáltatások évenkénti működésére.

Megújult a Vakok Állami Intézetének budapesti központja, és átadták az új tatai központot is.

1+1,3 Mrd Ft

KORMÁNY

INFORMÁCIÓ

**MAGYARORSZÁG
JOBBAN TELJESÍT**